

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2020. gada 19. novembrī
(OR. en)

13167/20

COHAFA 63
RELEX 905
COVID-19 36
MAMA 172
MOG 74
COLAC 68
ONU 74

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2020. gada 16. novembris
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretārs <i>Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN</i>
K-jas dok. Nr.:	C(2020) 7983 final
Temats:	Komisijas paziņojums (16.11.2020) KOMISIJAS NORĀDĪJUMI PAR HUMĀNĀS PALĪDZĪBAS SNIEGŠANU NOLŪKĀ APKAROT COVID-19 PANDĒMIJU KONKRĒTĀ VIDĒ, UZ KURU ATTIECAS ES IEROBEŽOJOŠIE PASĀKUMI

Pielikumā ir pievienots dokuments C(2020) 7983 *final*.

Pielikumā: C(2020) 7983 *final*

Briselē, 16.11.2020.
C(2020) 7983 final

Komisijas paziņojums

(16.11.2020)

**KOMISIJAS NORĀDĪJUMI PAR HUMĀNĀS PALĪDZĪBAS SNIEGŠANU NOLŪKĀ
APKAROT COVID-19 PANDĒMIJU KONKRĒTĀ VIDĒ, UZ KURU ATTIECAS ES
IEROBEŽOJOŠIE PASĀKUMI**

IEVADS

ES ierobežojošie pasākumi (sankcijas) var ietvert konkrētu personu, vienību un struktūru līdzekļu vai saimniecisko resursu iesaldēšanu un dažos gadījumos — ierobežojumus noteiktu preču un pakalpojumu tirdzniecībai. Šo ierobežojumu mērķis ir sasniegt Savienības kopējās ārpolitikas un drošības politikas mērķus, kas jo īpaši ietver miera saglabāšanu, starptautiskās drošības stiprināšanu un demokrātijas, cilvēktiesību un pamatbrīvību universāluma un nedalāmības, cilvēka cieņas neaizskaramības, vienlīdzības un solidaritātes principa nostiprināšanu un atbalstīšanu, kā arī Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu un starptautisko tiesību principu ievērošanu (Līguma par Eiropas Savienību 21. pants).

ES sankcijas ir mērķorientētas. Tās ir galvenokārt vērstas pret tiem, kuru darbības apdraud iepriekš minētās vērtības, un tās nedrīkstētu radīt negatīvas sekas civiliedzīvotājiem. ES sankciju mērķis noteikti nav novērst vai kavēt humānās palīdzības sniegšanu, kas ietver medicīnisku palīdzību. ES pasākumi atbilst visām saistībām, kas izriet no starptautiskajām tiesībām, jo īpaši starptautiskajām cilvēktiesībām, starptautiskajām bēgļu tiesībām un starptautiskajām humanitārajām tiesībām¹.

Sankcijas var izmainīt valsts spēju apkarot Covid-19, jo tās ietekmē noteiktu preču un tehnoloģiju iepirkumu vai nu tāpēc, ka uz šādām precēm (piemēram, divējāda lietojuma precēm, ko var izmantot arī militāriem mērķiem) attiecas ierobežojumi, vai arī tāpēc, ka šādu preču iepirkumā iesaistītajām personām ir piemērotas sankcijas. Turklāt netiešu, bet būtisku ietekmi var radīt dažu tirgus dalībnieku nevēlēšanās iesaistīties darījumos, kuros iesaistītas valstis vai personas, kam piemērotas sankcijas, pat ja šie darījumi ir likumīgi (pārmērīga pakļaušanās noteikumiem), tāpēc ka tie baidās no netīšiem sankciju pārkāpumiem vai arī ekonomiskais stimulants nav pietiekami liels un neatsver no šādiem darījumiem izrietošo risku. Turklāt personas un vienības, pret kurām vērsti ierobežojošie pasākumi, no viņām piemērotajām starptautiskajām sankcijām izrietošās ekonomiskās sekas var novirzīt uz civiliedzīvotājiem, pret kuriem šīs sankcijas nav vērstas, un tādējādi vairot to grūtības.

Spēkā esošās ES sankcijas un pilnīgi to personu un vienību saraksti, kurām piemēro ES sankcijas, ir atspoguļoti ES sankciju kartē². Personu un vienību saraksts ir pieejams arī finansiālo sankciju datubāzē³. Abi rīki ir brīvi pieejami humānās palīdzības sniedzējiem.

¹ Padomes secinājumi par humāno palīdzību un starptautiskajām humanitārajām tiesībām, Brisele, 2019. gada 25. novembris (<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14487-2019-INIT/lv/pdf>).

² <https://www.sanctionsmap.eu/>. ES tiesību aktu oficiālais avots ir ES *Oficiālais Vēstnesis*, kas pretrunu gadījumā prevalē pār sankciju karti.

³ <https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>.

VISPĀRĪGI PRINCIPI

- ✓ ES sankciju mērķis nav novērst vai kavēt humānās palīdzības piegādi. Jebkuru darbību, kas nav skaidri aizliegta saskaņā ar ES sankcijām, uzskata par atļautu, ja vien valsts kompetentā iestāde (VKI) nav noteikusi citādi. Pārmērīgi pakļaušanās noteikumiem nevajadzētu apdraudēt humānās palīdzības sniegšanu.
- ✓ ES sankcijās var būt ietverti izņēmumi, kas ļauj humānās palīdzības sniegšanas nolūkā var veikt darbības, uz kurām citā gadījumā attiecas ierobežojumi. Darbības, uz kurām attiecas ierobežojumi, Covid-19 pandēmijas apkarošanas kontekstā izņēmuma kārtā var atļaut (pat ja attiecībā uz tām nav paredzēti skaidri izņēmumi), ja humānās palīdzības sniegšanu nevar nodrošināt citā veidā.
- ✓ Humānās palīdzības sniedzējiem ir jāpierāda attiecīgajai VKI, ka ir izpildīti spēkā esošo izņēmumu nosacījumi, vai, ja šādu izņēmumu nav, ka humānās palīdzības sniegšana personām, kam tā nepieciešama, iespējama vienīgi, īstenojot darbības, uz kurām attiecas ierobežojumi. VKI būtu jāsniedz nepieciešamie norādījumi par to, kā iegūt atkāpes humāniem mērķiem. Ja tiek pieprasīta atkāpe, pieprasījums ir jāizskata paātrinātā kārtībā.
- ✓ Komisija aicina dalībvalstis izveidot kontaktpunktu attiecībā uz atkāpēm humānās palīdzības sniegšanai un savstarpēji sadarboties Covid-19 pandēmijas apkarošanas kontekstā.

Šo norādījumu mērķis ir sniegt praktiskus norādījumus (jautājumu un atbilžu veidā) par ES sankciju ievērošanu, sniedzot humāno palīdzību, jo īpaši medicīnisko palīdzību, nolūkā apkarot Covid-19 pandēmiju⁴. Šie norādījumi ir adresēti visiem minētajās darbībās iesaistītajiem dalībniekiem, kuri ir ES jurisdikcijā. Pirmkārt, to mērķis ir atbalstīt ES dalībvalstu kompetentās iestādes (turpmāk "VKI"). Tās ir dalībvalstu izraudzītas valsts iestādes, kuru uzdevums ir pārvaldīt ES sankcijas valsts līmenī. Tās tiek lūgtas izvērtēt pieprasījumus piešķirt atkāpes, atbildēt uz jautājumiem vai kā citādi sadarboties ar to jurisdikcijā esošiem dalībniekiem saistībā ar humānās palīdzības pasākumiem. Otrkārt, šo norādījumu mērķis ir viest skaidrību valsts un privātā sektora dalībniekiem, kam ir jāievēro ES sankcijas un kas iesaistīti tādas humānās palīdzības sniegšanā iedzīvotājiem, kuras mērķis ir apkarot Covid-19 pandēmiju (turpmāk "humānās palīdzības sniedzēji"). Humānās palīdzības sniedzēji ir līdzekļu devēji, starptautiskās organizācijas, bankas un citas finanšu iestādes (ja tās iesaistītas darījumos humānās palīdzības atbalstam), kā arī nevalstiskās organizācijas (NVO) un bezpeļņas sektors.

⁴ Šie norādījumi papildina citus piemērojamos norāžu dokumentus par ES ierobežojošo pasākumu īstenošanu, ko publicējusi Eiropas Komisija (turpmāk "Komisija") un valstu kompetentās iestādes (turpmāk "VKI"), kā arī Eiropas Padomes publicēto paraugpraksi attiecībā uz ierobežojošo pasākumu efektīvu īstenošanu (<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8519-2018-INIT/lv/pdf>), un būtu jālasa saistībā ar tiem.

Papildu norādījumus humānās palīdzības sniedzēji var saņemt, konsultējoties ar VKI savā valstī. Komisija ir VKI rīcībā un vajadzības gadījumā sniegs tām papildu informāciju un atbalstu⁵, un tā aicina dalībvalstis izveidot “kontaktpunktu” attiecībā uz atkāpēm humānās palīdzības sniegšanai Covid-19 pandēmijas apkarošanas kontekstā. Šajā saistībā Komisija ir gatava atbalstīt dalībvalstis, lai nodrošinātu ES tiesību aktu vienādu īstenošanu.

Kopš Covid-19 krīzes sākuma sadarbībā ar VKI, humānās palīdzības sniedzējiem un citām starptautiskām ieinteresētajām personām ir apkopoti šādi jautājumi.

Šie norādījumi aizstāj Komisijas paziņojumu C(2020) 3179 *final*, kas pieņemts 2020. gada 11. maijā un attiecas tikai uz Sīriju. Ar Sīriju saistītā daļa paliek tāda pati.

Komisija turpinās atjaunināt šos norādījumus, lai tajos iekļautu papildu norādes par šeit minētajiem un citiem sankciju režīmiem.

⁵ RELEX-SANCTIONS@ec.europa.eu.

Satura rādītājs

IRĀNA	5
I. AIZLIEGUMS DARĪT PIEEJAMUS LĪDZEKĻUS UN SAIMNIECISKOS RESURSUS SARAKSTĀ IEKĻAUTAJĀM PERSONĀM	7
II. IMPORTA UN EKSPORTA IEROBEŽOJUMI.....	9
III. CITI JAUTĀJUMI	11
IV. CITI TIESĪBU AKTI	13
NIKARAGVA.....	15
I. AIZLIEGUMS DARĪT PIEEJAMUS LĪDZEKĻUS UN SAIMNIECISKOS RESURSUS SARAKSTĀ IEKĻAUTAJĀM PERSONĀM	16
II. IMPORTA UN EKSPORTA IEROBEŽOJUMI.....	18
III. CITI JAUTĀJUMI	19
IV. PROCESUĀLI JAUTĀJUMI	20
SĪRIJA	23
I. AIZLIEGUMS DARĪT PIEEJAMUS LĪDZEKĻUS UN SAIMNIECISKOS RESURSUS SARAKSTĀ IEKĻAUTAJĀM PERSONĀM	24
II. IMPORTA UN EKSPORTA IEROBEŽOJUMI.....	26
III. CITI IEROBEŽOJUMI	29
IV. PROCESUĀLI JAUTĀJUMI	31
VENECUĒLA	35
I. AIZLIEGUMS DARĪT PIEEJAMUS LĪDZEKĻUS UN SAIMNIECISKOS RESURSUS SARAKSTĀ IEKĻAUTAJĀM PERSONĀM	36
II. IMPORTA UN EKSPORTA IEROBEŽOJUMI.....	38
III. CITI JAUTĀJUMI	39
IV. CITI TIESĪBU AKTI	40

IRĀNA

ATSAUCES UZ TIESĪBU AKTIEM UN NORĀDĪJUMI

“Irānas regulas”:

- Padomes Regula (ES) Nr. 267/2012 (2012. gada 23. marts) par ierobežojošiem pasākumiem pret Irānu un Regulas (ES) Nr. 961/2010 atcelšanu⁶ (Regula par Irānas masu iznīcināšanas ieročiem (MII))
- Padomes Regula (ES) Nr. 359/2011 (2011. gada 12. aprīlis) par ierobežojošiem pasākumiem, kas vērsti pret konkrētām personām, vienībām un struktūrām saistībā ar situāciju Irānā⁷ (Regula par smagu cilvēktiesību pārkāpumiem Irānā)

Citi būtiski ES tiesību akti un dokumenti:

- Padomes Regula (EK) Nr. 2271/96 (1996. gada 22. novembris), ar ko paredz aizsardzību pret trešās valsts pieņemtu tiesību aktu eksteritoriālas piemērošanas sekām un no tiem izrietošām vai ar tiem pamatotām darbībām⁸ (“Bloķēšanas statūts”)
- Eiropas Komisijas norādījumi: “Jautājumi un atbildes: Bloķēšanas statūta atjauninājumu pieņemšana”⁹
- Eiropas Komisijas jautājumu un atbilžu dokuments “Uzticamības pārbaudes, ko saistībā ar ierobežojošiem pasākumiem veic ES uzņēmumi, kuri sadarbojas ar Irānu”¹⁰

Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padome 2015. gada 20. jūlijā pieņēma Rezolūciju 2231 (2015) par Kopīgo visaptverošo rīcības plānu (KVRP), par kuru vienojās Irāna un E3/ES+3 valstis (Ķīna, Francija, Vācija, Krievijas Federācija, Apvienotā Karaliste un Amerikas Savienotās Valstis, kā arī Eiropas Savienības Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos). KVRP īstenošanas dienā (2016. gada 16. janvārī) ES atcēla visas ekonomiskās un finansiālās sankcijas, kas bija piemērotas saistībā ar Irānas kodolprogrammu.

Tā rezultātā ir atļautas vairākas darbības un saistīti pakalpojumi, kas var būt svarīgi arī humānās palīdzības sniegšanai, proti: **finanšu, banku un apdrošināšanas darbības, kā arī darbības Irānas kuģniecības un transporta nozarēs**. Plašāka informācija par

⁶ OV L 88, 24.3.2012., 1.-112. lpp.

⁷ OV L 100, 14.4.2011., 1.-11. lpp.

⁸ OV L 309, 29.11.1996., 1.-6. lpp.

⁹ OV C 277I, 7.8.2018., 4.-10. lpp.

¹⁰ https://ec.europa.eu/info/files/faqs-restrictive-measures-iran_en.

sankciju atcelšanu atbilstoši KVRP ir atrodama **ES KVRP informatīvās piezīmes 3. iedaļā**¹¹.

Reaģējot uz Amerikas Savienoto Valstu izstāšanos no KVRP, ES atjaunināja Bloķēšanas statūtu, lai tā pielikumā iekļautu atkārtoti noteiktās ekstrateritoriālās ASV sankcijas, tādējādi mazinot šo sankciju ietekmi uz ES operatoriem, kuri veic likumīgu darījumdarbību Irānā un ar Irānu. Šis atjauninājums bija daļa no ES atbalsta turpmākai, pilnīgai un efektīvai KVRP īstenošanai, tostarp uzturot likumīgas tirdzniecības un ekonomiskās attiecības starp ES un Irānu, kuras tika normalizētas, kad KVRP rezultātā tika atceltas ar kodolmateriāliem saistītās sankcijas.

ES sankcijas pret Irānu, kas joprojām ir spēkā pēc ierobežojošo pasākumu atcelšanas saskaņā ar KVRP, ir koncentrētas, tām ir skaidri mērķi un tās ir vērstas pret konkrētām personām, vienībām vai precēm, kuras parasti nav iesaistītas humānajā palīdzībā. ES sankcijas pret Irānu **neattiecas uz zālēm, medicīnisko aprīkojumu un medicīnisko palīdzību, ko sniedz iedzīvotājiem kopumā. Uz medicīnisko aprīkojumu kā tādu, kas ietver individuālās aizsardzības līdzekļus (IAL), respiratorus, skābekli un plaušu ventilatorus, kā arī uz zālēm un citām medicīnas precēm, kas vajadzīgas Covid-19 pandēmijas apkarošanai, neattiecas tiešie ierobežojumi attiecībā uz eksportu, piegādēm, finansēšanu vai izmantošanu Irānā(sk. II iedaļu)**. Tāpēc ir ļoti maz ticams, ka ES sankcijas varētu traucēt sniegt grūtībās nonākušām personām Irānā paredzēto humāno palīdzību, lai apkarotu Covid-19 pandēmiju.

Tomēr īpašos un ļoti ierobežotos gadījumos šo preču eksportu, piegādi vai finansēšanu, ko īsteno humānās palīdzības sniedzēji, var netieši ietekmēt citi ierobežojumi, piemēram, konkrētu personu, vienību un struktūru, uz kurām attiecas ES sankcijas (“sarakstā iekļautās personas”) un kuras var būt iesaistītas attiecīgajos darījumos, līdzekļu vai saimniecisko resursu iesaldēšana.

Neraugoties uz sankciju atcelšanu saskaņā ar KVRP, vairāki pasākumi un ierobežojumi, kas saistīti ar masu iznīcināšanas ieroču (MII) izplatīšanu, ir palikuši spēkā pat pēc īstenošanas dienas saskaņā ar KVRP¹². Turpmāka sankciju atelšana ir sagaidāma 2023. gadā saskaņā ar KVRP noteikto grafiku.

Turklāt kopš 2011. gada ES ir piemērojusi sankcijas, reaģējot uz nopietniem cilvēktiesību pārkāpumiem Irānā¹³.

¹¹ https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/jcpoa_note_en.pdf.

¹² Tie cita starpā attiecas uz ieroču embargo, pasākumiem, kas saistīti ar raķešu tehnoloģiju, ierobežojumiem attiecībā uz konkrētu ar kodolmateriāliem saistītu nodošanu un darbībām, kā arī noteikumiem par konkrētiem metāliem un programmatūru, uz kuriem attiecas īpašs atļauju piešķiršanas režīms. Saskaņā ar KVRP nākamajai ierobežojošo pasākumu atcelšanai būtu jānotiek 2023. gadā. KVRP V pielikuma 19. un 20. punkts.

¹³ Tās ietver ceļošanas ierobežojumus un konkrētu personu un vienību aktīvu iesaldēšanu, kā arī embargo aprīkojumam, ko var izmantot iekšējām represijām, un iekārtām, ko var izmantot, lai uzraudzītu vai pārtvertu interneta un telefona sakarus mobilajos vai fiksētajos tīklos.

Parasti ES sankcijas pret Irānu neļauj darīt pieejamus līdzekļus un saimnieciskos resursus sarakstā iekļautajām personām, lai gan pastāv vairākas atkāpes (sk. I iedaļu). Tomēr saskaņā ar starptautiskajām humanitārajām tiesībām ES sankcijām nebūtu jāliedz sniegt humāno palīdzību, ja nav citas iespējas tās sniegšanai. Tomēr ir maz ticams, ka šis princips tiks piemērots šajā gadījumā, ņemot vērā ierobežojošo pasākumu mērķtiecīgo raksturu ES sankcijās pret Irānu, kā arī sarakstā iekļauto personu veidu un ierobežoto skaitu.

Palīgdarbības, kas vajadzīgas, lai atbalstītu medicīnisko ierīču nodrošināšanu (piemēram, medicīnisko ierīču transportēšana, valūtas maiņa un uzglabāšana), principā ir atļautas. Lai gan iespēja, ka uz minētajām darbībām attiecas īpaši ierobežojumi, ir maza, humānās palīdzības sniedzējiem pirms to veikšanas būtu par to rūpīgi jāpārlicinās, izmantojot šos norādījumus un vajadzības gadījumā jāvērsas pēc palīdzības attiecīgajā VKI.

I. AIZLIEGUMS DARĪT PIEEJAMUS LĪDZEKĻUS UN SAIMNIECISKOS RESURSUS SARAKSTĀ IEKĻAUTAJĀM PERSONĀM¹⁴

1. Vai humānās palīdzības sniedzējiem ir atļauts sadarboties ar sarakstā iekļautajām personām, ja tas vajadzīgs, lai sniegtu humāno palīdzību civiliedzīvotājiem Irānā Covid-19 pandēmijas apkarošanas kontekstā?

Jā. Humānās palīdzības sniedzēji var sadarboties ar sarakstā iekļautajām personām, ja tas ir nepieciešams, lai organizētu humānās palīdzības sniegšanu drošā un efektīvā veidā.

Tāpēc, ja ar humāno palīdzību saistītā darījumā ir iesaistīta sarakstā iekļauta persona, tas automātiski nenozīmē, ka darījums ir jāpārtrauc. Ciktāl sarakstā iekļautajai personai netiek darīti pieejami līdzekļi vai saimnieciskie resursi, Irānas regulas neaizliedz sadarboties ar šādu personu.

2. Kā humānās palīdzības sniedzēji var nodrošināt, ka palīdzot apkarot Covid-19 pandēmiju, tie nedara pieejamus līdzekļus vai saimnieciskos resursus sarakstā iekļautajām personām, vienībām vai struktūrām?

Humānās palīdzības sniedzējiem vajadzētu jau būt ieviestām procedūrām, kas vajadzīgas, lai veiktu nepieciešamās pārbaudes un pārlicinātos, ka uz humānās palīdzības piegādē iesaistītajiem partneriem neattiecas ES sankcijas. Saistībā ar palīdzības sniegšanu Covid-19 izplatības apkarošanai Irānā īpaša uzmanība būtu jāpievērš tām sarakstā iekļautajām personām, vienībām un struktūrām, kas saistītas ar veselības aprūpes un loģistikas nozari, kā arī Islāma revolucionāro gvardu korpusam (*IRGC*), kas darbojas plašās Irānas ekonomikas nozarēs, tostarp veselības aprūpes nozarē¹⁵. Humānās palīdzības sniedzējiem būtu arī jānodrošina, ka sarakstā iekļautās personas nenovirza līdzekļus un saimnieciskos resursus, tostarp medicīnisko aprīkojumu. Tas nozīmē, ka jāveic vajadzīgie piesardzības

¹⁴ Irānas MII regulas VIII, IX, XIII un XIV pielikumā un Irānas smagu cilvēktiesību pārkāpumu regulas I pielikumā ir iekļauti to personu, vienību un struktūru saraksti, kurām piemēro ES sankcijas. Minētie saraksti ir atspoguļoti ES sankciju kartē (<https://www.sanctionsmap.eu>) un finansiālo sankciju datubāzē (<https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>) — tās abas humānās palīdzības sniedzējiem ir brīvi pieejamas. Šie saraksti tiek regulāri atjaunināti. ES tiesību aktu oficiālais avots ir ES *Oficiālās Vēstnesis*, kas pretrunu gadījumā prevale.

¹⁵ Irānas revolucionāro gvardu korpusam (*IRGC*) ir iekļauts Irānas masu iznīcināšanas ieroču (MII) regulas IX pielikuma II.B daļas 1. pozīcijā.

pasākumi un pārbaudes, lai nodrošinātu, ka šīs personas (piemēram, *IRGC*) nekonfiscē līdzekļus un saimnieciskos resursus un ka nodrošinātos medicīniskos materiālus izmanto paredzētajiem humānajiem mērķiem.

Humānās palīdzības sniedzējiem, jo īpaši tiem, kas ir visciešāk saistīti ar ārējiem partneriem un apakšuzņēmējiem, būtu jāsavāc pēc iespējas vairāk informācijas un jāinformē savi partneri (vēlams uz līguma pamata), ka līdzekļus vai saimnieciskos resursus nedrīkst darīt pieejamus sarakstā iekļautajām personām vai to labā. Šis aizliegums attiecas arī uz *Hawala* sistēmas izmantošanu un citiem neoficiāliem naudas pārvedumu veidiem.

Saskaņā ar Irānas MII regulas 42. panta 2. punktu un Irānas smagu cilvēktiesību pārkāpumu regulas 8. panta 2. punktu ES sankciju pārkāpumi nerada nekādu atbildību, ja pārkāpējs nezināja un tam nebija vērā ņemamu iemeslu uzskatīt, ka tā rīcība būtu pretrunā attiecīgajiem aizliegumiem. Tāpēc ES sankcijām nebūtu jārada pārmērīga pakļaušanās noteikumiem. Jo īpaši tās nebūtu jāinterpretē kā prasība humānās palīdzības sniedzējiem veikt neizpildāmus centienus, lai savāktu pierādījumus vai pierādītu negatīvu faktu.

Humānās palīdzības sniedzējiem humānā palīdzība ir jānovirza, izmantojot darbības un personas, kurām nav piemērojami ierobežojumi saskaņā ar Irānas regulām un citām piemērojamām sankcijām. Saskaņā ar starptautiskajām humanitārajām tiesībām ES sankcijām nebūtu jāliedz sniegt humāno palīdzību, ja nav citas iespējas tās sniegšanai. Tomēr šajā gadījumā ir maz ticams, ka tā būs, ņemot vērā mērķtiecīgo iekļaušanu sarakstā saskaņā ar Irānas regulām. Skatīt arī 15. jautājumu.

Šaubu gadījumā humānās palīdzības sniedzējiem būtu jāsažinās ar attiecīgo VKI¹⁶, lai noskaidrotu, vai viņu procedūras atbilst Irānas regulās paredzētajai sankciju pretapiesanas klauzulai¹⁷. Šajā saistībā VKI būtu jāsniedz skaidri un savlaicīgi norādījumi humānās palīdzības sniedzējiem.

3. Vai zāles, medicīniskais aprīkojums, dezinfekcijas un aizsardzības līdzekļi var būt “saimnieciskie resursi”?

Jā. Saskaņā ar Irānas regulās sniegto definīciju “saimnieciskie resursi” ir jebkāda veida “*materiāli vai nemateriāli, kustami vai nekustami resursi, kas nav līdzekļi, bet kurus var izmantot, lai iegūtu līdzekļus, preces vai pakalpojumus*”¹⁸. Ja sūtījumus, kas satur zāles, medicīnisko aprīkojumu un dezinfekcijas līdzekļus, piegādā sarakstā iekļautajai personai, tā, piemēram, šīs preces var pārdot un apmaiņā iegūt līdzekļus, kā rezultātā sakarstā iekļautajai personai vai tās labā tiek darīti pieejami saimnieciskie resursi. Tas varētu attiekties uz gadījumiem, kad medicīniskas ierīces tiek piegādātas sarakstā iekļautajām

¹⁶ VKI saraksti ir pieejami Irānas smagu cilvēktiesību pārkāpumu regulas II pielikumā un Irānas masu iznīcināšanas ieroču (MII) regulas X pielikumā.

¹⁷ Irānas smagu cilvēktiesību pārkāpumu regulas 2. panta 3. punkts un Irānas masu iznīcināšanas ieroču (MII) regulas 41. pants.

¹⁸ Irānas smagu cilvēktiesību pārkāpumu regulas 1. panta c) punkts un Irānas masu iznīcināšanas ieroču (MII) regulas 1. panta h) punkts.

personām, kuras darbojas Irānas valsts pārvaldē. Lai saimnieciskos resursus darītu pieejamus sarakstā iekļautajai personai vai tās labā, vispirms ir jāsaņem VKI atļauja.

Tomēr atsevišķu iepriekš minēto preču nodrošināšana sarakstā iekļautajai personai personīgai lietošanai vai aizsardzībai nenozīmētu, ka tai tiek darīti pieejami saimnieciskie resursi. Turklāt Irānas regulās ir ietvertas atkāpes, saskaņā ar kurām VKI var atļaut darīt pieejamus līdzekļus vai saimnieciskos resursus, ja tie ir nepieciešami, lai apmierinātu sarakstā iekļauto personu un viņu apgādājamo ģimenes locekļu pamatvajadzības, tostarp lai norēķinātos par pārtikas produktiem, zālēm un ārstēšanu¹⁹.

4. Vai medicīniskās palīdzības sniegšana var nozīmēt, ka sarakstā iekļautajām personām tiek “darīti pieejami saimnieciskie resursi”?

Medicīniskās palīdzības sniegšanu personām, kuras saslimušas ar Covid-19 vai par kurām ir aizdomas, ka tās ir saslimušas ar Covid-19, pašu par sevi principā neuzskata par ekonomisku vērtību vai apmaināmu pret līdzekļiem vai saimnieciskajiem resursiem. Tāpēc tā nav saimniecisks resurss, un sarakstā iekļautas personas iesaistīšanās šādās medicīniskās palīdzības sniegšanā nav Irānas regulu pārkāpums.

Attiecībā uz gadījumu, kad medicīniskās palīdzības sniegšanas ķēdē ir iesaistīta sarakstā iekļauta persona, skatīt 1. jautājumu. Attiecībā uz to, lai nodrošinātu, ka sarakstā iekļautajām personām netiek darīti pieejami līdzekļi vai saimnieciskie resursi, piemēram, ja šīs personas iekasē no labuma guvējiem maksu par sniegtajiem pakalpojumiem vai iegūst saimnieciskos resursus savā labā saistībā ar medicīniskās palīdzības sniegšanu, skatīt 2. jautājumu.

5. Vai humānās palīdzības sniedzēji vietējām organizācijām Irānā var piešķirt līdzekļus Covid-19 pandēmijas apkarošanai?

Jā.

Attiecībā uz gadījumu, kad humānās palīdzības sniegšanas ķēdē ir iesaistīta sarakstā iekļauta persona, skatīt 1. jautājumu. Attiecībā uz to, kā nodrošināt, ka sarakstā iekļautajām personām netiek darīti pieejami nekādi līdzekļi vai saimnieciskie resursi, skatīt arī 2. jautājumu.

II. IMPORTA UN EKSPORTA IEROBEŽOJUMI²⁰

6. Vai saskaņā ar Irānas regulām ir atļauta plaušu ventilatoru vai ar strāvu darbināmu respiratoru nodrošināšana medicīniskiem nolūkiem (elpošanas atbalstam) un citu medicīnisko ierīču nodrošināšana Covid-19 pandēmijas apkarošanai?

¹⁹ Irānas smagu cilvēktiesību pārkāpumu regulas panta 4. pants un Irānas masu iznīcināšanas ieroču (MII) regulas 26. pants.

²⁰ Irānas MII regulas I, II, III, VIIA un VIIB pielikumā un Irānas smagu cilvēktiesību pārkāpumu regulas III un IV pielikumā ir iekļauti to preču un tehnoloģiju saraksti, uz kurām attiecas ES sankcijas.

Jā. Principā medicīnisko ierīču, tostarp plaušu ventilatoru vai strāvu darbināmu respiratoru, pārdošana, piegāde, nodošana, eksports un finansēšana medicīniskiem nolūkiem nav aizliegta ar Irānas regulām.

Tomēr, ņemot to, ka dažas atsevišķas preces var būt piemērotas dažādiem lietojumiem, no kuriem dažiem nav nekāda sakara ar humānās palīdzības darbībām, var būt nepieciešams katrā atsevišķā gadījumā izvērtēt konkrētās ierīces tehniskās īpašības²¹, lai nodrošinātu, ka tā patiešām ir paredzēta tikai medicīniskiem mērķiem, nevis militārām, ballistikām vai kodolieroču izplatīšanas darbībām.

Tāpēc konkrētu preču un tehnoloģiju pārdošanai, piegādei, nodošanai, eksportam un finansēšanai ir vajadzīga VKI atļauja. Tas attiecas, piemēram, uz mikroskopiem un ar tiem saistītu aprīkojumu un detektoriem (tostarp dažiem, kuros izmanto rentgena vai elektronu spektroskopiju)²², jo tos varētu izmantot ar bagātināšanu saistītām darbībām, kas neatbilst KVRP. Citu preču, piemēram, noteiktu balansēšanas iekārtu, eksportu VKI var atļaut, ja šādas iekārtas ir paredzētas medicīniskam aprīkojumam, bet citādi tas ir aizliegts, jo tās varētu izmantot kodolieroču piegādes sistēmu izstrādē.

Lai saņemtu atļauju, humānās palīdzības sniedzējiem ir jāpierāda, ka aprīkojums neveicinās darbības, kas neatbilst KVRP. II pielikuma a) punktā ietvertajā veidnē var sniegt dažas norādes par elementiem, kam humānās palīdzības sniedzējiem varētu būt nepieciešams pievērst uzmanību. Humānās palīdzības sniedzēji var lūgt VKI sniegt papildu norādījumus par to, kāda informācija iekļaujama pieteikumā, lai to pamatotu.

Turklāt ar Irānas MII regulas 4.a pantu ir aizliegts pārdot, piegādāt, nodot, eksportēt un finansēt konkrētas preces un tehnoloģijas, tostarp konkrēta veida cipardatorus un elektroniskos mezglus²³, jo tie varētu veicināt kodolieroču piegādes sistēmu izstrādi.

Attiecībā uz tehniskajām specifikācijām humānās palīdzības sniedzējiem būtu jāprasa informācija no ražotāja. Šaubu gadījumā tiem būtu jāsaazinās ar VKI.

Attiecībā uz gadījumu, kad humānās palīdzības sniegšanas ķēdē ir iesaistīta sarakstā iekļauta persona, skatīt 1. jautājumu. Attiecībā uz to, kā nodrošināt, ka sarakstā iekļautajām personām netiek darīti pieejami nekādi līdzekļi vai saimnieciskie resursi, skatīt arī 2. jautājumu.

7. Vai saskaņā ar Irānas regulām ir atļauts nodrošināt zāles, dezinfekcijas līdzekļus, mazgāšanas līdzekļus vai ķīmiskas vielas Covid-19 pandēmijas apkarošanai?

Jā. Irānas regulās paredzētie ES ierobežojošie pasākumi principā neaizliedz pārdot, piegādāt, nodot vai eksportēt, finansēt vai lietot Covid-19 pandēmijas apkarošanai

²¹ Lai gan 6. jautājumā minētās preces un tehnoloģijas šķietami atbilst pozīcijām Padomes Regulas (EK) Nr. 428/2009 ("Divējāda lietojuma preču regula", OV L 134, 29.5.2009., 1.-269. lpp.) I pielikumā, divējāda lietojuma precēm piemīt būtiskas atšķirīgas īpašības.

²² 3.a pants. Sk. jo īpaši Irānas MII regulas II pielikuma II.A2.003. un II.A6.016. pozīciju.

²³ Sk. jo īpaši Irānas MII regulas III pielikuma 4A003. pozīciju.

vajadzīgās zāles, ziepes, dezinfekcijas līdzekļus (biocīdus), mazgāšanas līdzekļus vai medicīniskai izmantošanai paredzētas ķīmiskas vielas.

Tomēr, lai pārdotu, piegādātu, nodotu vai eksportētu, finansētu vai izmantotu konkrētas ķīmiskas vielas, ir vajadzīga VKI atļauja saskaņā ar Irānas MII regulas 2.a pantu, jo tās var izmantot arī kodolieroču izplatīšanai.

Attiecībā uz gadījumu, kad humānās palīdzības sniegšanas ķēdē ir iesaistīta sarakstā iekļauta persona, skatīt 1. jautājumu. Attiecībā uz to, kā nodrošināt, ka sarakstā iekļautajām personām netiek darīti pieejami nekādi līdzekļi vai saimnieciskie resursi, skatīt arī 2. jautājumu.

8. Vai saskaņā ar Irānas regulām ir atļauts nodrošināt testēšanas komplektus (*qRT-PCR* komplektu) Covid-19 noteikšanai)?

Jā. Irānas regulas neaizliedz pārdot, piegādāt, nodot vai eksportēt, finansēt vai izmantot tādas testēšanas komplektus Covid-19 noteikšanai kā kvantitatīvu reāllaika PQR testēšanas komplektu (*qRT-PCR* komplektu). Uz reaģentiem, ko parasti izmanto *qRT-PCR* komplektos, neattiecas nekādi tirdzniecības ierobežojumi saskaņā ar Irānas regulām. Ja ir vajadzīgi papildu norādījumi, piemēram, ja komplekts nav tāda veida, kāds parasti ir pieejams tirgū, būtu jāsazinās ar VKI.

Attiecībā uz gadījumu, kad Covid-19 noteikšanai paredzēta testēšanas komplekta (*qRT-PCR* komplekta) nodrošināšanā, kas ir daļa no humānās palīdzības, ir iesaistīta sarakstā iekļauta persona, skatīt 1. jautājumu. Attiecībā uz to, kā nodrošināt, ka sarakstā iekļautajām personām netiek darīti pieejami nekādi līdzekļi vai saimnieciskie resursi, skatīt arī 2. jautājumu.

9. Vai saskaņā ar Irānas regulām ir atļauts nodrošināt Covid-19 pandēmijas apkarošanai nepieciešamos individuālās aizsardzības līdzekļus?

Jā. Irānas regulas principā neaizliedz pārdot, piegādāt, nodot vai eksportēt, finansēt un izmantot individuālos aizsardzības līdzekļus (IAL), kas vajadzīgi Covid-19 pandēmijas apkarošanai.

Lai gan ar Irānas smagu cilvēktiesību pārkāpumu regulu ir aizliegts uz Irānu eksportēt noteiktus aizsardzības līdzekļus, ko var izmantot iekšējām represijām, piemēram, bruņuvestis un aizsargķiveres, tajā ir īpaši noteikts izņēmums attiecībā uz aprīkojumu, kas paredzēts darba drošības prasību izpildei²⁴. Neskaidrību gadījumā humānās palīdzības sniedzējiem būtu jālūdz ražotājam nepieciešamais skaidrojums.

Attiecībā uz gadījumu, kad humānās palīdzības sniegšanas ķēdē ir iesaistīta sarakstā iekļauta persona, skatīt 1. jautājumu. Attiecībā uz to, kā nodrošināt, ka sarakstā iekļautajām personām netiek darīti pieejami nekādi līdzekļi vai saimnieciskie resursi, skatīt arī 2. jautājumu.

²⁴ Sk. Irānas smagu cilvēktiesību pārkāpumu regulas III pielikuma 5. punktu.

III. CITI JAUTĀJUMI

10. Vai ES bankas var atvērt jaunu bankas kontu Irānas kredītiestādē vai finanšu iestādē ar mērķi atbalstīt humāno palīdzību Covid-19 pandēmijas apkarošanai?

Jā. No KVRP īstenošanas dienas (2016. gada 16. janvāra) ir atļautas banku darbības ar Irānas bankām, ar nosacījumu, ka attiecīgā Irānas finanšu iestāde nav sarakstā iekļauta vienība. Tas attiecas uz jaunu attiecību nodibināšanu ar korespondentbankām un jaunu kopuzņēmumu izveidi. Bankām ir atļauts arī atvērt birojus, filiāles un meitasuzņēmumus Irānā. Tikai divas Irānas bankas ir joprojām iekļautas sarakstā — *Ansar Bank* un *Mehr Bank*²⁵.

11. Vai ES pilsoņi var ceļot uz Irānu ar mērķi sniegt medicīnisko palīdzību, lai apkarotu Covid-19 pandēmiju?

Jā. Principā Irānas regulās nav noteikumu, kas aizliegtu ceļot uz Irānu vai sniegt medicīnisko palīdzību šajā valstī.

Attiecībā uz gadījumu, kad humānās palīdzības sniegšanas ķēdē ir iesaistīta sarakstā iekļauta persona, skatīt 1. jautājumu. Attiecībā uz to, kā nodrošināt, ka sarakstā iekļautajām personām netiek darīti pieejami nekādi līdzekļi vai saimnieciskie resursi, skatīt arī 2. jautājumu.

12. Vai humānās palīdzības sniedzēji Irānā var iegādāties degvielu, irēt transportlīdzekļus vai izmantot privātus transporta pakalpojumus, lai uz Irānu vai tās iekšienē transportētu Covid-19 pandēmijas apkarošanai paredzētu medicīnisku aprīkojumu?

Jā.

Ar Irānas MII regulas 4.c pantu ir aizliegts no Irānas iegādāties noteiktus augsta enerģijas blīvuma materiālu veidus, kas uzskaitīti regulas III pielikumā un ir izmantojami “raķešu” vai bezpilota lidaparātos. Tomēr tas neattiecas uz pārstrādātu fosilo degvielu un biodegvielu, tostarp degvielu, kas paredzēta dzinējiem, kuri sertificēti izmantošanai civilajā aviācijā, ja vien tā nav speciāli izveidota izmantošanai “raķešu” vai bezpilota lidaparātiem.

Attiecībā uz gadījumu, kad humānās palīdzības sniegšanas ķēdē ir iesaistīta sarakstā iekļauta persona, skatīt 1. jautājumu. Attiecībā uz to, kā nodrošināt, ka sarakstā iekļautajām personām netiek darīti pieejami nekādi līdzekļi vai saimnieciskie resursi, skatīt arī 2. jautājumu.

13. Vai humānās palīdzības sniedzēji var palīdzēt pārvietot Covid-19 pandēmijas skartās personas uz citām vietām Irānā vai ārpus tās?

Jā.

²⁵ Irānas MII regulas IX pielikuma B daļas II iedaļas 8. un 9. ieraksts.

Attiecībā uz gadījumu, kad Covid-19 pandēmijas skartu personu pārvietošanas ķēdē ir iesaistīta sarakstā iekļauta persona, piemēram Islāma revolucionāro gvardu korpuss (IRGC), skatīt 1. jautājumu. Attiecībā uz to, kā nodrošināt, ka procesā, kas noved pie Covid-19 pandēmijas skartu personu pārvietošanas, sarakstā iekļautajām personām netiek darīti pieejami nekādi līdzekļi vai saimnieciskie resursi, skatīt arī 2. jautājumu.

14. Vai humānās palīdzības sniedzēji var finansēt pagaidu slimnīcu būvniecību, sanitārās apgādes pasākumus vai pagaidu infrastruktūru izveidi vai piedalīties šajās darbībās, kuru mērķis ir Covid-19 pandēmijas apkarošana?

Jā.

Attiecībā uz gadījumu, kad būvniecībā ir iesaistīta un/vai no tās saimniecisku labumu gūst sarakstā iekļauta persona, skatīt 1. jautājumu. Piemērs varētu būt gadījums, kad sarakstā iekļautā persona par piekļuvi pagaidu infrastruktūrai iekasē maksu vai patur īpašumtiesības uz to pēc Covid-19 pandēmijas izraisītās krīzes beigām.

15. Vai humānās palīdzības sniedzēji var sniegt humāno palīdzību, ja tas iespējams vienīgi ar sarakstā iekļauto personu starpniecību?

Humānās palīdzības sniedzējiem vienmēr jāmeklē risinājumi, ar kuriem netiek pārkāptas ES sankcijas. Attiecīgi humānās palīdzības sniedzējiem humānā palīdzība ir jānovirza, izmantojot darbības un personas, kurām nav piemērojami ierobežojumi saskaņā ar Irānas regulām un citām piemērojamām sankcijām. Saskaņā ar starptautiskajām humanitārajām tiesībām ES sankcijām nebūtu jāliedz sniegt humāno palīdzību, ja nav citas iespējas tās sniegšanai. Tomēr ir maz ticams, ka šajā gadījumā tā būs, ņemot vērā ierobežojošo pasākumu mērķtiecīgo raksturu ES sankcijās pret Irānu.

16. Vai humānās palīdzības sniedzējiem būtu jāpārbauda humānās palīdzības galasaņēmēji?

Nē. Saskaņā ar starptautiskajām humanitārajām tiesībām, Līguma par Eiropas Savienības darbību 214. panta 2. punktu un humānās palīdzības principiem — cilvēcību, objektivitāti, neatkarību un neitralitāti — humānā palīdzība ir jāsniedz bez diskriminācijas. Nosakot, kurai personai nepieciešama palīdzība, humānās palīdzības sniedzējiem jāvadās pēc šiem principiem. Pēc šādas noteikšanas veikšanas galasaņēmēji nav jāpārbauda.

IV. CITI TIESĪBU AKTI

17. Vai humānās palīdzības sniedzējiem, sniedzot palīdzību nolūkā apkarot Covid-19 pandēmiju Irānā, ir jāievēro ES sankcijas saistībā ar starptautisko terorismu un ES sankcijas saistībā ar situāciju Sīrijā?

Jā.

ES sankcijas pret starptautisko terorismu²⁶ ļoti ierobežotā mērā skar Irānu, un tās ir vērstas tikai pret dažām Irānas personām un vienībām. Ja šīs personas vai vienības

²⁶ Padomes Regula (EK) Nr. 2580/2001 par īpašiem ierobežojošiem pasākumiem, kas terorisma apkarošanas nolūkā vērsti pret konkrētām personām un organizācijām (OV L 344, 28.12.2001., 70.-

iesaistās darījumā, uz to attiecas konkrēti ES sankcijās pret starptautisko terorismu paredzētie ierobežojumi. Šādā gadījumā var būt nepieciešams saņemt konkrētus papildu norādījumus no VKI.

ES sankcijas attiecībā uz situāciju Sīrijā²⁷ arī ir vērstas pret trīs Irānas personām un vienu Irānas vienību. Šīs sankcijas ir piemērojamas neatkarīgi no valsts, kurā humānās palīdzības sniedzējs veic darbības. Uz konkrētajiem aizliegumiem, kas atšķiras no Irānas regulās noteiktajiem, attiecas speciāla šo norādījumu nodaļa.

18. ASV sankcijas pret Irānu aizliedz vairākas darbības, ko ES atļauj. Vai humānās palīdzības sniedzējiem, uz kuriem attiecas kādas dalībvalsts jurisdikcija, būtu jāievēro šīs ārvalstu sankcijas?

Nē. Humānās palīdzības sniedzējiem, uz kuriem attiecas kādas dalībvalsts jurisdikcija, ir jāievēro tikai ES sankcijas. Faktiski tiem ir aizliegts ievērot konkrētas ASV sankcijas pret Irānu.

Vairākas ASV sankcijas pret Irānu tiek piemērotas ekstrateritoriāli. Tas nozīmē, ka tās ir paredzētas, lai radītu sekas ārpus ASV teritorijas, un to mērķis ir regulēt ES ekonomikas operatoru uzvedību, kam nav būtiskas saistības ar ASV. Tomēr ES neatzīst trešo valstu pieņemtu tiesību aktu ekstrateritoriālu piemērojamību un uzskata, ka šāda piemērošana ir pretrunā starptautiskajām tiesībām.

Padomes Regula (EK) Nr. 2271/96 (“Bloķēšanas statūts”)²⁸ aizsargā ES personas, kas iesaistītas likumīgā (t. i., ES tiesību aktiem atbilstošā) starptautiskajā tirdzniecībā un/vai kapitāla apritē cita starpā arī ar Irānu, kā arī ar to saistītās komercdarbībās, pret tās pielikumā norādīto ārvalstu tiesību aktu ietekmi, tostarp pret konkrētām ASV sankcijām pret Irānu. Tas tiek darīts, atceļot jebkādu ārvalstu tiesas nolēmumu, kas pamatojas uz tās pielikumā minētajiem ārvalstu tiesību aktiem, ietekmi ES un ļaujot ES personām tiesā piedzīt zaudējumus, ko radījusi šo ārvalstu tiesību aktu eksteritoriāla piemērošana.

Tajā pašā laikā Bloķēšanas statūts aizliedz ES personām ievērot jebkādas prasības vai aizliegumus, kas balstīti uz tās pielikumā minētajiem ārvalstu tiesību aktiem. ES personām, kuru ekonomiskās un finansiālās intereses skar minēto tiesību aktu eksteritoriāla piemērošana, ir jāinformē Eiropas Komisija²⁹.

75. lpp.). Padome pārskata un groza to personu, grupu un vienību sarakstu, uz kurām attiecas šī regula. Saraksta jaunākā redakcija ir pievienota Padomes Īstenošanas regulai (ES) 2020/1128 (2020. gada 30. jūlijs), ar ko īsteno 2. panta 3. punktu Regulā (EK) Nr. 2580/2001 par īpašiem ierobežojošiem pasākumiem, kas terorisma apkarošanas nolūkā vērsti pret konkrētām personām un organizācijām, un ar ko atceļ Īstenošanas regulu (ES) 2020/19 (OV L 247, 31.7.2020, 1.–4.lpp.). (OV L 8I, 14.1.2020., 1.–4. lpp.).

²⁷ Padomes Regula (ES) Nr. 36/2012 (2012. gada 18. janvāris) par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar situāciju Sīrijā un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 442/2011 (OV L 16, 19.1.2012., 1.–32. lpp.).

²⁸ Padomes Regula (EK) Nr. 2271/96 (1996. gada 22. novembris), ar ko paredz aizsardzību pret trešās valsts pieņemtu tiesību aktu eksteritoriālas piemērošanas sekām un no tiem izrietošām vai ar tiem pamatotām darbībām (OV L 309, 29.11.1996., 1.–6.lpp.).

²⁹ RELEX-SANCTIONS@ec.europa.eu.

Sīkāka informācija par ES personu tiesībām un pienākumiem, kas paredzēti Bloķēšanas statūtos, ir pieejama speciālā tīmekļa vietnē³⁰.

³⁰ <https://ec.europa.eu/info/blocking-statute>.

ATSAUCES UZ TIESĪBU AKTIEM UN NORĀDĪJUMI

- Padomes Regula (ES) 2019/1716 (2019. gada 14. oktobris) par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar situāciju Nikaragvā (“Nikaragvas regula”).³¹

ES sankcijas pret Nikaragvu tika piemērotas, reaģējot uz pastāvīgajiem cilvēktiesību un pilsonisko brīvību pārkāpumiem Nikaragvas Republikā, kurus veica drošības spēki un valdību atbalstošas bruņotas grupas, kas iesaistījās represijās pret politiskajiem oponentiem, demonstrantiem, neatkarīgajiem plašsaziņas līdzekļiem un pilsoniskās sabiedrības organizācijām. ES sankciju pret Nikaragvu mērķis ir panākt Nikaragvas valdības represīvās politikas izmaiņšanu un novērst cilvēktiesību un tiesiskuma turpmāku pasliktināšanos Nikaragvā, kā arī veicināt miermīlīgu sarunu ceļā panāktu izeju no pašreizējās politiskās krīzes.

Nikaragvas regulā noteiktās sankcijas ietver līdzekļu iesaldēšanu un aizliegumu jebkādas līdzekļus vai aktīvus tieši vai netieši darīt pieejamus tiem, kas ir atbildīgi par smagiem cilvēktiesību pārkāpumiem un demokrātijas un tiesiskuma graušanu Nikaragvas Republikā, kā arī ar tiem saistītām personām, vai to interesēs. Tajā ir paredzēti vairāki izņēmumi, arī humāniem mērķiem. Ņemot vērā joprojām pastāvošo smago situāciju Nikaragvā, 2020. gada 4. maijā tika pieņemts pirmais to personu un vienību saraksts, uz kurām attiecas aktīvu iesaldēšana³².

Ar Nikaragvas regulu noteiktās sankcijas neattiecas uz zālēm, medicīnisko aprīkojumu un medicīnisko palīdzību, ko sniedz iedzīvotājiem kopumā. Uz medicīnisko aprīkojumu kā tādu, kas ietver skābekli, respiratorus, individuālās aizsardzības līdzekļus (IAL) un plaušu ventilatorus, kā arī uz zālēm un citām medicīnas precēm, kas vajadzīgas Covid-19 pandēmijas apkarošanai, neattiecas ierobežojumi attiecībā uz eksportu, piegādēm, finansēšanu vai izmantošanu Nikaragvā.

Turklāt Nikaragvas regulā noteiktie ierobežojošie pasākumi ir ierobežoti, tiem ir skaidri mērķi, un tie ir vērsti pret konkrētām personām, kuras ir galvenokārt saistītas ar valsts tiesībaizsardzības iestādēm (Nikaragvas Valsts policiju jeb “NNP”), Nikaragvas Ieslodzījuma vietu pārvaldi vai sniedz padomus Nikaragvas prezidentam. Tāpēc ir ļoti maz ticams, ka ES ierobežojošie pasākumi varētu traucēt sniegt grūtībās nonākušām personām Nikaragvā paredzēto humāno palīdzību, lai apkarotu Covid-19 pandēmiju.

Tomēr īpašos un ļoti ierobežotos gadījumos humānās palīdzības sniedzējiem vajadzīgo preču eksportu, piegādi vai finansēšanu var netieši ietekmēt līdzekļu vai saimniecisko resursu iesaldēšana, kas piemērota noteiktām personām, vienībām un struktūrām (“sarakstā iekļautās personas”), kuras varētu būt iesaistītas attiecīgajos darījumos.

Parasti ES sankcijas pret Nikaragvu ļauj līdzekļus un saimnieciskos resursus darīt pieejamus sarakstā iekļautām personām, ja šādi līdzekļi vai resursi ir nepieciešami

³¹ OV L 262, 15.10.2019., 1.–10. lpp.

³² Padomes Īstenošanas regula (ES) 2020/606, ar ko īsteno Regulu (ES) 2019/1716 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar situāciju Nikaragvā (OV L 139I, 4.5.2020., 1.–3. lpp.).

vienīgi humānās palīdzības sniegšanai, ievērojot prasību saņemt atļauju (skatīt I iedaļu).

Arī palīgdarbības, kas vajadzīgas, lai atbalstītu medicīnisko ierīču nodrošināšanu (piemēram, medicīnisko ierīču transportēšana, valūtas maiņa, uzglabāšana), principā ir atļautas, ievērojot minētos nosacījumus.

I. AIZLIEGUMS DARĪT PIEEJAMUS LĪDZEKĻUS UN SAIMNIECISKOS RESURSUS SARAKSTĀ IEKĻAUTAJĀM PERSONĀM³³

1. Vai humānās palīdzības sniegšana pārtikas, zāļu, medicīniskā aprīkojuma, dezinfekcijas līdzekļu, medicīniskās palīdzības un citu medicīnas produktu veidā, kā arī pagaidu medicīniskās infrastruktūras izveide, kas vajadzīga Covid-19 pandēmijas apkarošanai Nikaragvā, ir kvalificējama kā “humāniem mērķiem nepieciešamo” resursu nodrošināšana?

Jā, palīdzības sniegšana 1. jautājumā norādītajā veidā ir kvalificējama kā tādu resursu nodrošināšana, kas ir “nepieciešami humāniem mērķiem”.

2. Vai humānās palīdzības sniedzējiem ir atļauts sadarboties ar sarakstā iekļautajām personām, ja tas vajadzīgs, lai sniegtu humāno palīdzību civiliedzīvotājiem Nikaragvā Covid-19 pandēmijas apkarošanas kontekstā?

Jā. Humānās palīdzības sniedzēji var sadarboties ar sarakstā iekļautajām personām, ja tas ir nepieciešams, lai organizētu humānās palīdzības sniegšanu drošā un efektīvā veidā.

Parasti Nikaragvas regulas 6. panta 1. punkts ļauj darīt pieejamus līdzekļus un saimnieciskos resursus sarakstā iekļautajām personām, ja šie līdzekļi vai saimnieciskie resursi ir nepieciešami vienīgi humāniem mērķiem, piemēram, palīdzības sniegšanai vai palīdzības sniegšanas atvieglošanai, tostarp medicīnas preču piegādei. Humānās palīdzības sniedzējiem ir jāpieprasa iepriekšēja atļauja no valsts kompetentās iestādes (“VKP”), pirms minētos līdzekļus vai saimnieciskos resursus dara pieejamus sarakstā iekļautajām personām.

3. Kā humānās palīdzības sniedzēji var nodrošināt, ka palīdzot apkarot Covid-19 pandēmiju, tie nedara pieejamus līdzekļus vai saimnieciskos resursus sarakstā iekļautajām personām, vienībām vai struktūrām?

Humānās palīdzības sniedzējiem vajadzētu būt ieviestām procedūrām, kas vajadzīgas, lai veiktu nepieciešamās pārbaudes un pārliecinātos, ka uz humānās palīdzības piegādē iesaistītajiem partneriem neattiecas ES sankcijas. Saistībā ar palīdzības sniegšanu, lai apkarotu Covid-19 izplatību Nikaragvā, īpaša uzmanība būtu jāpievērš sarakstā iekļautajām personām kritiskās pozīcijās, kas saistītas ar veselības aprūpes vai policijas nozari (piemēram, *NNP*), kuras kādā brīdī var būt iesaistītas humānās palīdzības operācijā (piemēram, drošības apsvērumu dēļ). Humānās palīdzības sniedzējiem būtu arī jānodrošina, ka sarakstā iekļautās personas nenovirza līdzekļus un saimnieciskos

³³ Nikaragvas regulas I pielikumā ir iekļauts to personu saraksts, uz kurām attiecas ES sankcijas. Minētais saraksts ir atspoguļots arī ES sankciju kartē (<https://www.sanctionsmap.eu/>) un finansiālo sankciju datubāzē (<https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf/>) — tās abas humānās palīdzības sniedzējiem ir brīvi pieejamas. Šie saraksti tiek regulāri atjaunināti. ES tiesību aktu oficiālais avots ir ES *Oficiālais Vēstnesis*, kas pretrunu gadījumā prevalē.

resursus, tostarp medicīnisko aprīkojumu. Tas nozīmē, ka jāveic vajadzīgie piesardzības pasākumi un pārbaudes, lai nodrošinātu, ka šīs personas nekonscē līdzekļus un saimnieciskos resursus un ka nodrošinātos medicīniskos materiālus izmanto paredzētajiem humānajiem mērķiem.

Humānās palīdzības sniedzējiem, jo īpaši tiem, kas ir visciešāk saistīti ar ārējiem partneriem un apakšuzņēmējiem, būtu jāsavāc pēc iespējas vairāk informācijas un jāinformē savi partneri (vēlams uz līguma pamata), ka līdzekļus vai saimnieciskos resursus nedrīkst darīt pieejamus sarakstā iekļautajām personām vai to labā.

Saskaņā ar Nikaragvas regulas 10. panta 2. punktu humānās palīdzības sniedzēju darbības, ar kurām tiek pārņemti šajā regulā paredzētie ierobežojošie pasākumi, nerada nekādu atbildību, ja šīs personas nezināja un tām nebija vērā ņemamu iemeslu uzskatīt, ka to rīcība būtu pretrunā attiecīgajiem aizliegumiem. Tāpēc ES sankcijām nebūtu jārada pārmērīga pakļaušanās noteikumiem. Jo īpaši tās nebūtu jāinterpretē kā prasība humānās palīdzības sniedzējiem veikt neizpildāmus centienus, lai savāktu pierādījumus vai pierādītu negatīvu faktu.

Ja ar humāno palīdzību saistītā darījumā ir iesaistīta sarakstā iekļauta persona, tas automātiski nenozīmē, ka darījums ir jāpārtrauc. Nikaragvas regulā ir ietvertas vairākas svarīgas atkāpes, saskaņā ar kurām šādi darījumi ir atļauti, vispirms saņemot VKI apstiprinājumu. Skatīt arī I iedaļu un jo īpaši 2., 5. un 6. jautājumu, kā arī 19. jautājumu.

Šaubu gadījumā humānās palīdzības sniedzējiem būtu jāsaazinās ar attiecīgo VKI³⁴, lai noskaidrotu, vai viņu procedūras atbilst Nikaragvas regulā paredzētajai sankciju pretapišanas klauzulai³⁵. Šajā saistībā VKI būtu jāsniedz skaidri un savlaicīgi norādījumi humānās palīdzības sniedzējiem.

4. Vai zāles, medicīniskais aprīkojums, dezinfekcijas un aizsardzības līdzekļi var būt “saimnieciskie resursi”?

Jā. Saskaņā ar Nikaragvas regulā sniegto definīciju “saimnieciskie resursi” ir jebkāda veida “*materiāli vai nemateriāli, kustami vai nekustami resursi, kas nav līdzekļi, bet kurus var izmantot, lai iegūtu līdzekļus, preces vai pakalpojumus*”³⁶. Ja sūtījumus, kas satur zāles, medicīnisko aprīkojumu un dezinfekcijas līdzekļus, piegādā sarakstā iekļautajai personai, tā, piemēram, šīs preces var pārdot un apmaiņā iegūt līdzekļus, kā rezultātā sakarstā iekļautajai personai vai tās labā tiek darīti pieejami saimnieciskie resursi. Lai saimnieciskos resursus darītu pieejamus sarakstā iekļautajai personai vai tās labā, vispirms ir jāsaņem VKI atļauja.

Tomēr atsevišķu iepriekš minēto preču nodrošināšana sarakstā iekļautajai personai personīgai lietošanai vai aizsardzībai nenozīmētu, ka tai tiek darīti pieejami saimnieciskie resursi. Turklāt Nikaragvas regulā ir ietverta atkāpe, saskaņā ar kuru VKI var atļaut darīt pieejamus līdzekļus vai saimnieciskos resursus, ja tie ir nepieciešami, lai apmierinātu

³⁴ VKI saraksti ir pieejami Nikaragvas regulas II pielikumā.

³⁵ Nikaragvas regulas 9. pants.

³⁶ Nikaragvas regulas 1. panta d) punkts.

sarakstā iekļauto personu un viņu apgādājamo ģimenes locekļu pamatvajadzības, tostarp lai norēķinātos par pārtikas produktiem, zālēm un ārstēšanu³⁷.

5. Vai medicīniskās palīdzības sniegšana var nozīmēt, ka sarakstā iekļautajām personām tiek “darīti pieejami saimnieciskie resursi”?

Medicīniskās palīdzības sniegšanu personām, kuras saslimušas ar Covid-19 vai par kurām ir aizdomas, ka tās ir saslimušas ar Covid-19, pašu par sevi principā neuzskata par ekonomisku vērtību vai apmaināmu pret līdzekļiem vai saimnieciskajiem resursiem. Tāpēc tā nav saimniecisks resurss, un sarakstā iekļautas personas iesaistīšanās šādas medicīniskās palīdzības sniegšanā nav Nikaragvas regulas pārkāpums.

Attiecībā uz gadījumu, kad medicīniskās palīdzības sniegšanas ķēdē ir iesaistīta sarakstā iekļauta persona, skatīt 2. jautājumu. Attiecībā uz to, lai nodrošinātu, ka sarakstā iekļautajām personām netiek darīti pieejami līdzekļi vai saimnieciskie resursi, piemēram, ja šīs personas iekasē no labuma guvējiem maksu par sniegtajiem pakalpojumiem vai iegūst saimnieciskos resursus savā labā saistībā ar medicīniskās palīdzības sniegšanu, skatīt 3. jautājumu.

6. Vai humānās palīdzības sniedzēji vietējām organizācijām Nikaragvā var piešķirt līdzekļus Covid-19 pandēmijas apkarošanai?

Jā.

Attiecībā uz gadījumu, kad humānās palīdzības sniegšanas ķēdē ir iesaistīta sarakstā iekļauta persona, piemēram, ja sarakstā ir iekļautas personas vai vienības, kas ir kompetentas veselības nozarē, vai personas izraudzītajās tiesībaizsardzības iestādēs, skatīt 2. jautājumu. Attiecībā uz to, kā nodrošināt, ka sarakstā iekļautajām personām netiek darīti pieejami nekādi līdzekļi vai saimnieciskie resursi, skatīt arī 3. jautājumu.

II. IMPORTA UN EKSPORTA IEROBEŽOJUMI

7. Vai saskaņā ar Nikaragvas regulu ir atļauts pārdot, piegādāt, nodot vai eksportēt preces un tehnoloģijas, ko piegādā humāniem mērķiem, lai apkarotu Covid-19 pandēmiju?

Jā. Nikaragvas regulā noteiktās ES sankcijas ir koncentrētas un vērstas tikai uz konkrētām personām, iesaldējot to aktīvus un aizliedzot tām darīt pieejamus līdzekļus. Preču pārdošana, piegāde, nodošana vai eksports uz Nikaragvu nav ierobežots. Tas nozīmē, ka parasti ES sankcijas neietekmē tādu preču un tehnoloģiju pārdošanu, piegādi, nodošanu vai eksportu, kas paredzētas Covid-19 pandēmijas apkarošanai. Šajā kontekstā “preces un tehnoloģijas” cita starpā ietver individuālos aizsardzības līdzekļus (IAL), plaušu ventilatorus vai ar strāvu darbināmus respiratorus medicīniskiem nolūkiem (elpošanas atbalstam) un citas medicīniskas ierīces Covid-19 apkarošanai, kā arī Covid-19 testēšanas komplektus (piemēram, kvantitatīvus reāllaika *qRT-PCR* testēšanas komplektus), zāles, dezinfekcijas līdzekļus, mazgāšanas līdzekļus vai ķīmiskās vielas.

Attiecībā uz gadījumu, kad šādu humānai palīdzībai paredzētu preču un tehnoloģiju nodrošināšanas ķēdē ir iesaistīta sarakstā iekļauta persona, skatīt 2. jautājumu. Attiecībā

³⁷ Nikaragvas regulas 3. panta 1. punkta a) apakšpunkts.

uz to, kā nodrošināt, ka sarakstā iekļautajām personām netiek darīti pieejami nekādi līdzekļi vai saimnieciskie resursi, skatīt arī 3. jautājumu.

III. CITI JAUTĀJUMI

8. Vai ES bankas var atvērt jaunu bankas kontu Nikaragvas kredītiestādē vai finanšu iestādē ar mērķi atbalstīt humāno palīdzību Covid-19 pandēmijas apkarošanai?

Jā. Banku darbības ar Nikaragvas bankām ir atļautas ar nosacījumu, ka attiecīgā Nikaragvas finanšu iestāde nav Nikaragvas regulas I pielikumā uzskaitītā vienība. Tas attiecas uz jaunu attiecību nodibināšanu ar korespondentbankām un jaunu kopuzņēmumu izveidi. Bankām ir atļauts arī atvērt birojus, filiāles un meitasuzņēmumus Nikaragvā. Pašlaik nevienai Nikaragvas finanšu iestādei nepiemēro ierobežojošus pasākumus.

9. Vai ES pilsoņi var ceļot uz Nikaragvu ar mērķi sniegt medicīnisko palīdzību, lai apkarotu Covid-19 pandēmiju?

Jā. Principā Nikaragvas regulā nav noteikumu, kas aizliegtu ceļot uz Nikaragvu vai sniegt medicīnisko palīdzību šajā valstī.

Attiecībā uz gadījumu, kad humānās palīdzības sniegšanas ķēdē ir iesaistīta sarakstā iekļauta persona, skatīt 2. jautājumu. Attiecībā uz to, kā nodrošināt, ka sarakstā iekļautajām personām netiek darīti pieejami nekādi līdzekļi vai saimnieciskie resursi, skatīt arī 3. jautājumu.

10. Vai humānās palīdzības sniedzēji Irānā var iegādāties degvielu, irēt transportlīdzekļus vai izmantot privātus transporta pakalpojumus, lai uz Nikaragvu vai tās iekšienē transportētu Covid-19 pandēmijas apkarošanai paredzētu medicīnisku aprīkojumu?

Jā. Nikaragvas regula neliedz humānās palīdzības sniedzējiem iegādāties degvielu Nikaragvā.

Attiecībā uz gadījumu, kad humānās palīdzības sniegšanas ķēdē ir iesaistīta sarakstā iekļauta persona, skatīt 2. jautājumu. Attiecībā uz to, kā nodrošināt, ka sarakstā iekļautajām personām netiek darīti pieejami nekādi līdzekļi vai saimnieciskie resursi, skatīt arī 3. jautājumu.

11. Vai humānās palīdzības sniedzēji var palīdzēt pārvietot Covid-19 pandēmijas skartās personas uz citām vietām Nikaragvā vai ārpus tās?

Jā.

Attiecībā uz gadījumu, kad sarakstā iekļautā persona, piemēram, sarakstā iekļauts *NNP* loceklis vai persona, kura rīkojas viņa vārdā, ir iesaistīta Covid-19 pandēmijas skartu personu pārvietošanas ķēdē, var piemērot Nikaragvas regulas 6. panta 1. punktā paredzēto atkāpi. Minētā atkāpe paredz, ka, izpildoties konkrētiem nosacījumiem, līdzekļus un saimnieciskos resursus var darīt pieejamus sarakstā iekļautām personām, ja šādi līdzekļi vai saimnieciskie resursi ir nepieciešami humāniem mērķiem, tostarp jo īpaši evakuācijai no Nikaragvas. Šim nolūkam ir vajadzīga iepriekšēja VKI atļauja.

12. Vai humānās palīdzības sniedzēji var finansēt pagaidu slimnīcu būvniecību, sanitārās apgādes pasākumus vai pagaidu infrastruktūru izveidi vai piedalīties šajās darbībās, kuru mērķis ir Covid-19 pandēmijas apkarošana?

Jā. Skatīt arī 1. jautājumu.

Attiecībā uz gadījumu, kad būvniecībā ir iesaistīta un/vai no tās saimniecisku labumu gūst sarakstā iekļauta persona, skatīt 2. jautājumu. Piemērs varētu būt gadījums, kad sarakstā iekļauta persona par piekļuvi pagaidu infrastruktūrai iekasē maksu vai patur īpašumtiesības uz to pēc Covid-19 pandēmijas izraisītās krīzes beigām.

13. Vai humānās palīdzības sniedzēji var sniegt humāno palīdzību, ja tas iespējams vienīgi ar sarakstā iekļauto personu starpniecību?

Humānās palīdzības sniedzējiem vienmēr jāmeklē risinājumi, kas nepārkāpj ES sankcijas, un jāizmanto spēkā esošās atkāpes saskaņā ar Nikaragvas regulu, ja viņi vēlas līdzekļus vai saimnieciskos resursus darīt pieejamus sarakstā iekļautai personai vai tās labā. Tas nozīmē, ka humānās palīdzības sniedzējiem humānā palīdzība ir jānovirza ar tādu personu starpniecību, kuras nav iekļautas sarakstā saskaņā ar Nikaragvas regulu. Saskaņā ar starptautiskajām humanitārajām tiesībām ES sankcijām nebūtu jāliedz sniegt humāno palīdzību, ja nav citas iespējas tās sniegšanai. Tomēr šajā gadījumā ir ļoti maz ticams, ka tā būs, ņemot vērā Nikaragvas regulā paredzēto ierobežojošo pasākumu mērķtiecīgo raksturu, sarakstā iekļauto personu veidu un ierobežoto skaitu un to, ka pastāv īpašas atkāpes saistībā ar humāniem mērķiem, ja tiek stingri ievēroti šie norādījumi.

IV. PROCESUĀLI JAUTĀJUMI

14. Ko nozīmē termins “atkāpe”?

Atkāpes ir skaidri noteikti izņēmumi, kuri paredzēti tiesību aktos un saskaņā ar kuriem konkrētos apstākļos tiek atļauta ierobežota (aizliegta) rīcība, ja to atļauj VKI³⁸. Ja šādas atļaujas nav, darbību nevar likumīgi veikt. Konkrētajā gadījumā, kas minēts Nikaragvas regulas 6. pantā, darbības mērķim jābūt tikai humanitāram.

15. Vai ir pieņemami kopīgi pieteikumi, piemēram, viens pieteikums, ko iesniedz vairāki humānās palīdzības sniedzēji, vai viens pieteikums, ko vienlaikus iesniedz vairākām VKI?

Ja tāda humānās palīdzības projekta īstenošanai, kura mērķis ir apkarot Covid-19 pandēmiju, ir nepieciešami vairāki pieteikumi atļaujas atkāpties no noteikumiem saņemšanai, kas **iesniedzami vienai vai vairākām VKI**, efektivitātes labad būtu jābūt iespējai iesniegt vienu pieteikumu visām attiecīgajām VKI.

Līdzīgi, ja saistībā ar vienu humānās palīdzības projektu **vairākiem humānās palīdzības sniedzējiem ir jāiesniedz pieteikums** atļaujas atkāpties no noteikumiem saņemšanai, vajadzētu būt iespējai iesniegt kopīgu pieteikumu. Humānās palīdzības projektā iesaistītajiem līdzekļu devējiem, bankām, starptautiskām organizācijām un NVO būtu jāsadarbojas, lai apmainītos ar informāciju nolūkā savākt pierādījumus, kas VKI nepieciešami atļaujas piešķiršanai.

³⁸ Atkāpes parasti ir formulētas šādi: “Atkāpjoties no (...) panta (tajā paredzētajiem aizliegumiem), kompetentās iestādes var piešķirt atļauju saskaņā ar nosacījumiem, ko tās uzskata par piemērotiem (...)”.

Pašreizējos ārkārtas apstākļos VKI tiek aicinātas izveidot kontaktpunktu attiecībā uz atkāpēm humānās palīdzības sniegšanai saistībā ar cīņu pret Covid-19 pandēmiju. Ņemot vērā situācijas steidzamību, VKI būtu savstarpēji jāsadarbojas, lai nodrošinātu, ka tās uz šādiem pieprasījumiem atbild savlaicīgi un konsekventi. Komisija ir gatava atbalstīt VKI to centienos.

16. Vai VKI var piešķirt vispārējas atļaujas vai arī humānās palīdzības sniedzējiem par katru darbību jāiesniedz atsevišķs pieteikums atļauja saņemšanai?

Atkāpes no ES sankcijām VKI var piešķirt tikai noteiktu iemeslu dēļ, kuri VKI ir jāpārbauda katrā konkrētajā gadījumā.

Nikaragvas regula ļauj VKI piešķirt atļaujas “*ar nosacījumiem, ko tās uzskata par atbilstīgiem*”, ja konkrētu iesaldēto līdzekļu vai resursu atbrīvošana vai pieejamības nodrošināšana vai to sniegšana sarakstā iekļautajām personām ir nepieciešama humāniem mērķiem.

Attiecīgās VKI ziņā ir izlemt, vai tādu identisku atkārtotu darbību/darījumu gadījumā, kuru nosacījumi ir iepriekš zināmi, tā var piešķirt vienu atļauju, kas attiecas uz vairākām darbībām/darījumiem (piemēram, identiskiem darījumiem, kas apstiprināti partijās, ar nosacījumu, ka tiek veikts šo partiju individuāls novērtējums un var nodrošināt to rezultātu pārraudzību), vai arī tai ir jāpiešķir atļauja par katru atsevišķu darbību/darījumu. Komisija mudina VKI apsvērt, vai pašreizējos ārkārtas apstākļos vienota atļauja varētu atvieglot humānās palīdzības sniegšanu Covid-19 pandēmijas skartajām personām. Izsniedzot atļauju, VKI var nolemt piemērot nosacījumus, lai nodrošinātu, ka izņēmumi neapdraud vai neapiet sankciju mērķus.

17. Kā humānās palīdzības sniedzēji var pieprasīt atļauju atkāpties no noteikumiem, lai veiktu darbības/darījumus, uz kuriem attiecas ierobežojumi, ja to mērķis ir sniegt palīdzību Covid-19 pandēmijas skartajām personām?

Atļauju atkāpties no noteikumiem var pieprasīt ikviens humānās palīdzības sniegšanā iesaistīts humānās palīdzības sniedzējs. Parasti vajadzīgo informāciju visvieglāk var iegūt īstenošanas partneri. Visiem pārējiem dalībniekiem, ieskaitot līdzekļu devējus un bankas, būtu jāsadarbojas ar pieteikuma iesniedzēju nolūkā atvieglot informācijas vākšanu un savāktās informācijas izplatīšanu.

Humānās palīdzības sniedzējiem ir jāsažinās ar Nikaragvas regulas II pielikumā uzskaitītu VKI, ar kuru tiem ir visciešākā saikne. Lai noskaidrotu, kādi dokumenti vajadzīgi attiecīgo atļauju atkāpties no noteikumiem saņemšanai, tiem būtu jāsažinās ar VKI un jālūdz norādījumi.

Skatīt arī 15. jautājumu par kopīgiem pieteikumiem.

18. Kā humānās palīdzības sniedzēji paātrinātā kārtā var saņemt atļauju atkāpties no noteikumiem, ja tas vajadzīgs situācijas uz vietas dēļ?

Humānās palīdzības sniedzējiem, kam steidzami vajadzīga atļauja atkāpties no noteikumiem, pieteikumā būtu skaidri jānorāda uz steidzamību un jāizskaidro tās iemesli. Jo pilnīgāks pieteikums, jo vieglāk un ātrāk VKI to varēs apstrādāt. Lai atvieglotu pieteikuma izskatīšanu VKI, iesniegumam var pievienot arī līdzekļu devēju apliecinājumus, citu iestāžu apstiprinājuma vēstules un tamlīdzīgus dokumentus. Humānās palīdzības sniedzējiem attiecīgā atļauja atkāpties noteikumiem jāsaņem pirms humānās palīdzības projekta Covid-19 pandēmijas apkarošanai uzsākšanas.

Lai paātrinātu procesu, humānās palīdzības sniedzējiem jau pirms pieteikuma iesniegšanas būtu jāsadarbojas ar VKI un jālūdz tai norādījumi.

Svarīgs nosacījums, lai nodrošinātu, ka humānās palīdzības sniedzēji ES var īstenot savu darbību, ir ES mērogā saskaņoti norādījumi. Komisija ir gatava atbalstīt VKI centienus un izveidot vienotu platformu, kurā publicēt VKI izdotos norādījumus.

19. Vai humānās palīdzības sniedzējiem būtu jāpārbauda humānās palīdzības galasaņēmēji?

Nē. Saskaņā ar starptautiskajām humanitārajām tiesībām, Līguma par Eiropas Savienības darbību 214. panta 2. punktu un humānās palīdzības principiem — cilvēctību, objektivitāti, neatkarību un neitralitāti — humānā palīdzība ir jāsniedz bez diskriminācijas. Nosakot, kurai personai nepieciešama palīdzība, humānās palīdzības sniedzējiem jāvadās pēc šiem principiem. Pēc šādas noteikšanas veikšanas galasaņēmēji nav jāpārbauda.

SĪRIJA

ATSAUCES UZ TIESĪBU AKTIEM UN NORĀDĪJUMI

- Padomes Regula (ES) Nr. 36/2012 (2012. gada 18. janvāris) par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar situāciju Sīrijā (Sīrijas regula)³⁹;
- Eiropas Komisijas dokuments “Bieži uzdotie jautājumi par ES ierobežojošiem pasākumiem Sīrijā”⁴⁰ (“BUJ par Sīriju”).

ES sankcijas pret Sīriju (“Sīrijai piemērotās sankcijas”) tika noteiktas, reaģējot uz Sīrijas režīma vardarbīgajām represijām, kuras vērstas pret miermīļīgiem protestiem un ietver ķīmisko ieroču un kaujas munīcijas izmantošanu un kuru rezultātā vairāki demonstranti gājuši bojā vai tikuši ievainoti, vai arī patvaļīgi aizturēti. Padomes Regulā (ES) Nr. 36/2012 noteiktās sankcijas ietver ierobežojumus vairākās nozarēs, ieskaitot aizliegumu eksportēt preces vai tehnoloģijas, ko varētu izmantot iekšējām represijām, piemēram, ķīmiskajos uzbrukumos izmantotās ķīmiskās vielas, un aizliegumu iegādāties un importēt vietējos naftas produktus. Tajā ir paredzēti vairāki izņēmumi, jo īpaši humāniem mērķiem. ES sankcijas ir vērstas pret konkrētām personām un noteiktām Sīrijas ekonomikas nozarēm, kas nozīmē, ka uz lielāko daļu nozaru, tostarp pārtiku un zālēm, ES sankcijas vispār neattiecas.

Padomes Regulā (ES) Nr. 36/2012 noteiktās sankcijas ietver aktīvu iesaldēšanu, ko piemēro personām un vienībām, kuras ir atbildīgas par vardarbīgām represijām pret civiliedzīvotājiem, un personām, kas gūst labumu no režīma vai atbalsta to, ministriem un Sīrijas bruņoto spēku augstākā ranga locekļiem (šīs personas un vienības iekļauj sarakstā). Līdz 2020. gada 17. februārim sarakstā ir iekļautas 277 personas un 71 vienība. Minētie saraksti ir atspoguļoti arī ES sankciju kartē⁴¹ un finansiālo sankciju datubāzē⁴², — tās abas ir brīvi pieejamas tiešsaistē.

Sīrijas teritorijā darbojas ievērojams skaits teroristu grupu, tāpēc nozīmīga loma šajā sakarā ir arī ES sankcijām par starptautisko terorismu, kas noteiktas saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības Padomes Rezolūcijām (ANO DPR) 1267 un 1373⁴³. ES ir pieņēmusi arī sankcijas par ķīmisko ieroču izplatīšanu un izmantošanu⁴⁴,

³⁹ OV L 016, 19.1.2012., 1. lpp.

⁴⁰ https://ec.europa.eu/info/files/170901-faqs-restrictive-measures-syria_en.

⁴¹ <https://www.sanctionsmap.eu/>.

⁴² <https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>.

⁴³ Padomes Regula (EK) Nr. 881/2002 (2002. gada 27. maijs), ar kuru paredz īpašus ierobežojošus pasākumus, kas vērsti pret konkrētām personām un organizācijām, kas saistītas ar organizācijām *ISIL (Da'esh)* un *Al-Qaida* (OV L 139, 29.5.2002., 9. lpp.); Padomes Regula (ES) 2016/1686 (2016. gada 20. septembris), ar ko nosaka papildu ierobežojošus pasākumus, kas vērsti pret *ISIL (Da'esh)* un *Al-Qaida* un ar tām saistītām fiziskām un juridiskām personām, vienībām vai struktūrām (OV L 255, 21.9.2016., 1. lpp.). Padomes Regula (EK) Nr. 2580/2001 (2001. gada 27. decembris) par īpašiem ierobežojošiem pasākumiem, kas terorisma apkarošanas nolūkā vērsti pret konkrētām personām un organizācijām (OV L 344, 28.12.2001., 70. lpp.).

⁴⁴ Padomes Regula (ES) 2018/1542 (2018. gada 15. oktobris) par ierobežojošiem pasākumiem pret ķīmisko ieroču izplatīšanu un izmantošanu (OV L 259, 16.10.2018., 12. lpp.).

kas pašlaik ir vērstas pret piecām Sīrijas personām (“ES sankcijas par starptautisko terorismu un ķīmiskajiem ieročiem”).

Sīrijai piemērotās sankcijas un ES sankcijas par starptautisko terorismu un ķīmiskajiem ieročiem neattiecas uz zālēm, medicīnisko aprīkojumu un uz medicīnisko palīdzību, ko sniedz iedzīvotājiem kopumā. Uz medicīnisko aprīkojumu kā tādu, kas ietver skābekli, respiratorus, individuālās aizsardzības līdzekļus (IAL) un plaušu ventilatorus, kā arī uz zālēm un citām medicīnas precēm, kas vajadzīgas Covid-19 pandēmijas apkarošanai, neattiecas tiešie ierobežojumi attiecībā uz eksportu, piegādēm, finansēšanu vai izmantošanu Sīrijā.

Tomēr īpašos gadījumos šo preču eksportu, piegādi, finansēšanu vai izmantošanu var netieši ietekmēt citi ierobežojumi, piemēram, konkrētu personu, vienību un struktūru, uz kurām attiecas ES sankcijas (“sarakstā iekļautās personas”) un kuras ir iesaistītas attiecīgajos darījumos, līdzekļu vai saimniecisko resursu iesaldēšana.

Parasti Sīrijai piemērotās sankcijas ļauj darīt pieejamus līdzekļus un saimnieciskos resursus sarakstā iekļautajām personām, ja šādi līdzekļi vai saimnieciskie resursi ir nepieciešami vienīgi nolūkā sniegt humāno palīdzību Sīrijā vai atbalstu civiliedzīvotājiem Sīrijā. Dažos gadījumos vispirms jāsaņem VKI izsniegta atļauja (skatīt I iedaļu).

Turklāt humānās palīdzības sniedzējiem, iespējams, būs nepieciešams veikt arī palīgdarbības (t. i., medicīnisko ierīču transportēšana, valūtas maiņa un uzglabāšana), ko varētu ietekmēt konkrēti ierobežojumi (piemēram, aizliegums iegādāties naftas produktus Sīrijā). **Sīrijai piemērotajās sankcijās ir paredzēta arī virkne atkāpju, kas ļauj veikt šādas palīgdarbības, ievērojot konkrētus nosacījumus** (sk. II un III iedaļu).

Kopš Covid-19 krīzes sākuma sadarbībā ar VKI, humānās palīdzības sniedzējiem un citām starptautiskām ieinteresētajām personām ir apkopoti šādi jautājumi.

I. AIZLIEGUMS DARĪT PIEEJAMUS LĪDZEKĻUS UN SAIMNIECISKOS RESURSUS SARAKSTĀ IEKĻAUTAJĀM PERSONĀM

1. Vai humānās palīdzības sniegšana pārtikas, zāļu, medicīniskā aprīkojuma, dezinfekcijas līdzekļu, medicīniskās palīdzības un citu medicīnas produktu veidā, kā arī pagaidu medicīniskās infrastruktūras izveide, kas nepieciešama Covid-19 pandēmijas apkarošanai Sīrijā, ir kvalificējama kā “humānā palīdzība” vai “atbalsts civiliedzīvotājiem”?

Jā, humānās palīdzības sniegšana 1. jautājumā norādītajā veidā ir kvalificējama kā “humānā palīdzība” vai “atbalsts civiliedzīvotājiem”.

2. Vai humānās palīdzības sniedzējiem ir atļauts sadarboties ar sarakstā iekļautajām personām, ja tas nepieciešams, lai sniegtu humāno palīdzību civiliedzīvotājiem Sīrijā Covid-19 pandēmijas apkarošanas kontekstā?

Jā. Humānās palīdzības sniedzēji var sadarboties ar sarakstā iekļautajām personām, ja tas ir nepieciešams, lai organizētu humānās palīdzības sniegšanu drošā un efektīvā veidā.

Sīrijas regulas 16.a panta 2. punkts parasti ļauj darīt pieejamus līdzekļus un saimnieciskos resursus sarakstā iekļautajām personām, ja šie līdzekļi vai saimnieciskie

resursi ir nepieciešami vienīgi nolūkā sniegt humāno palīdzību Sīrijā vai atbalstu civiliedzīvotājiem Sīrijā. Lai to varētu darīt, vispirms jāsaņem VKI izsniegta atļauja.

Saskaņā ar Sīrijas regulu humānās palīdzības sniedzēji ļoti īpašos un ierobežotos gadījumos (piemēram, saskaņā ar Sīrijas regulas 16.a panta 1. punktu) drīkst darīt pieejamus līdzekļus un saimnieciskos resursus sarakstā iekļautajām personām bez iepriekšējas VKI izsniegta atļaujas. Skatīt 19. un 25. jautājumu.

3. Vai zāles, medicīniskais aprīkojums, dezinfekcijas un aizsardzības līdzekļi var būt “saimnieciskie resursi”?

Jā. Saskaņā ar Sīrijas regulā sniegto definīciju “saimnieciskie resursi” ir jebkāda veida materiāli vai nemateriāli, kustami vai nekustami resursi, “*kas nav līdzekļi, bet kurus var izmantot, lai iegūtu līdzekļus, preces vai pakalpojumus*”⁴⁵. Ja sūtījumus, kas satur zāles, medicīnisko aprīkojumu un dezinfekcijas līdzekļus, piegādā sarakstā iekļautajai personai, tā, piemēram, šīs preces var pārdot un apmaiņā iegūt līdzekļus, kā rezultātā sakarstā iekļautajai personai vai tās labā tiek darīti pieejami saimnieciskie resursi. Tas varētu attiekties uz gadījumiem, kad medicīniskas ierīces tiek piegādātas sarakstā iekļautajām personām, kas darbojas Sīrijas valsts pārvaldē vai vada veselības aprūpes iestādes. Lai saimnieciskos resursus darītu pieejamus sarakstā iekļautajai personai vai tās labā, vispirms ir jāsaņem VKI atļauja, ja vien nav piešķirts atbrīvojums.

Tomēr atsevišķu iepriekš minēto preču nodrošināšana sarakstā iekļautajai personai personīgai lietošanai vai aizsardzībai nenozīmētu, ka tai tiek darīti pieejami saimnieciskie resursi (pēc analogijas skatīt BUJ par Sīriju 6. jautājumu).

4. Vai medicīniskās palīdzības sniegšana var nozīmēt, ka sarakstā iekļautajām personām tiek “darīti pieejami saimnieciskie resursi”?

Medicīniskās palīdzības sniegšanu personām, kuras saslimušas ar Covid-19 vai par kurām ir aizdomas, ka tās ir saslimušas ar Covid-19, pašu par sevi principā neuzskata par ekonomisku vērtību vai apmaiņu pret līdzekļiem vai saimnieciskajiem resursiem. Tāpēc tā nav saimniecisks resurss, un sarakstā iekļautās personas iesaistīšanās šādas medicīniskās palīdzības sniegšanā nav Sīrijas regulas pārkāpums.

Attiecībā uz gadījumu, kad sarakstā iekļauta persona ir iesaistījies medicīniskās palīdzības sniegšanā **un** gūst no tā saimniecisku labumu, piemēram, iekasējot no saņēmējiem maksu par sniegto pakalpojumu vai saistībā ar medicīniskās palīdzības sniegšanu iegūstot savā labā jebkādu saimnieciskos resursus, skatīt 2. jautājumu.

5. Vai humānās palīdzības sniedzēji vietējām organizācijām Sīrijā var piešķirt līdzekļus Covid-19 pandēmijas apkarošanai?

Jā.

Attiecībā uz gadījumu, kad humānās palīdzības sniegšanas ķēdē ir iesaistīta sarakstā iekļauta persona, skatīt 2. un 4. jautājumu. Par to, kā nodrošināt, ka sarakstā iekļautajām personām netiek darīti pieejami nekādi līdzekļi vai saimnieciskie resursi, skatīt arī 20. jautājumu.

⁴⁵ Sīrijas regulas 1. panta f) punkts.

II. IMPORTA UN EKSPORTA IEROBEŽOJUMI

6. Vai saskaņā ar Sīrijai piemērotajām sankcijām ir atļauts eksportēt plaušu ventilatorus vai ar strāvu darbināmus respiratorus medicīniskiem nolūkiem (elpošanas atbalstam)?

Jā. Plaušu ventilatori medicīniskiem nolūkiem principā neietilpst Sīrijas regulā noteikto eksporta ierobežojumu tvērumā.

Ar strāvu darbināmo respiratoru gadījumā var būt nepieciešams katrā konkrētā gadījumā atsevišķi novērtēt konkrētās eksportējamās preces tehniskos parametrus, lai pārliecinātos, ka tā ir paredzēta vienīgi medicīniskiem nolūkiem, nevis militārām darbībām vai iekšējām represijām. Tas ir tāpēc, ka pēdējā minētajā gadījumā ar strāvu darbināmu respiratoru eksportam var būt vajadzīga iepriekšēja VKI izsniegta atļauja atbilstīgi Divējāda lietojuma regulai⁴⁶, kā norādīts Sīrijas regulā.

Attiecībā uz tehniskajām specifikācijām humānās palīdzības sniedzējiem būtu jāpieprasa ražotājam informācija par to, vai konkrētā prece ietilpst Divējāda lietojama regulas tvērumā.

Šaubu gadījumā būtu jāsaazinās ar attiecīgo VKI.

Attiecībā uz gadījumu, kad humānās palīdzības sniegšanas ķēdē ir iesaistīta sarakstā iekļauta persona, skatīt 2. jautājumu.

7. Vai saskaņā ar Sīrijas regulu ir atļauts Covid-19 pandēmijas apkarošanas mērķiem nodrošināt citas medicīniskās ierīces, kas nav plaušu ventilatori vai ar strāvu darbināmi respiratori, tai skaitā skābekļa balonus?

Jā. Saskaņā ar Sīrijas regulu medicīnisko ierīču pārdošana, piegāde vai nodošana Sīrijai un eksports uz Sīriju, finansēšana vai izmantošana principā nav aizliegta.

Attiecībā uz gadījumu, kad sarakstā iekļauta persona, sniedzot humāno palīdzību, var iegūt saimnieciskos resursus, skatīt 2. jautājumu.

8. Vai saskaņā ar Sīrijas regulu ir atļauts nodrošināt zāles, dezinfekcijas līdzekļus, mazgāšanas līdzekļus vai ķīmiskas vielas Covid-19 pandēmijas apkarošanai?

Jā. Sīrijas regulā paredzētie ES ierobežojošie pasākumi principā neaizliedz pārdot, piegādāt, nodot vai eksportēt, finansēt vai lietot Covid-19 pandēmijas apkarošanai vajadzīgās zāles, ziepes, dezinfekcijas līdzekļus (biocīdus), mazgāšanas līdzekļus vai medicīniskai izmantošanai paredzētas ķīmiskas vielas.

Tomēr, lai varētu Sīrijai pārdot, piegādāt, nodot vai eksportēt uz to, finansēt vai izmantot dažas ķīmiskas vielas, ko izmanto dezinfekcijai/tīrīšanai, vispirms ir jāsaņem atļauja atkāpties no noteikumiem, kuru saskaņā ar regulas 2.b pantu piešķir VKI, jo šādas vielas

⁴⁶ Padomes Regula (EK) Nr. 428/2009 (2009. gada 5. maijs), ar ko izveido Kopienas režīmu divējāda lietojuma preču eksporta, pārvadājumu, starpniecības un tranzīta kontrolei. Skatīt jo īpaši 1A004.a. pozīciju Divējāda lietojuma preču regulas pielikumā, uz kuru ir atsauce 2.d pantā Sīrijas regulā, kas grozīta ar 1. pantu Padomes Regulā (ES) Nr. 697/2013 (2013. gada 22. jūlijs) (OV L 198, 23.7.2013., 28. lpp.).

var izmantot arī iekšējām represijām, tai skaitā ķīmisku uzbrukumu veikšanai. Tas jo īpaši attiecas uz etanolu, izopropanolu un nātrija hipohlorītu⁴⁷.

Atļauja ir vajadzīga, lai etanolu, izopropanolu un nātrija hipohlorītu pārdotu, piegādātu, nodotu vai eksportētu atsevišķi vai maisījumos ar noteikti augstu koncentrāciju ("koncentrācija, uz kuru attiecas ierobežojumi")⁴⁸. Lai saņemtu atļauju, humānās palīdzības sniedzējiem ir jāpierāda, ka šīs vielas tiks izmantotas humānās palīdzības sniegšanā saistībā ar cīņu pret pandēmiju un nevis citiem mērķiem⁴⁹. Humānās palīdzības sniedzēji var lūgt VKI sniegt norādījumus par to, kāda informācija iekļaujama pieteikumā un pamatotu minētās atļaujas saņemšanu.

Dezinfekcijas, roku dezinfekcijas un mazgāšanas/tīrīšanas līdzekļi galaproduktu veidā paši par sevi ir maisījumi. Tomēr šajos galaproduktos etanola, izopropanola un nātrija hipohlorīta koncentrācija parasti ir mazāka nekā koncentrācija, uz kuru attiecas ierobežojumi⁵⁰. Šajā gadījumā atkāpe nav nepieciešama. Tāpēc šos produktus var brīvi tirgot un piegādāt humānās palīdzības kontekstā.

Iepriekšēja atļauja nav vajadzīga arī mazāk iespējamā gadījumā, proti, kad etanola, izopropanola un nātrija hipohlorīta koncentrācija minētajos galaproduktos ir vienāda ar vai lielāka par koncentrāciju, uz kuru attiecas ierobežojumi, ar noteikumu, ka humānās palīdzības sniedzējs var garantēt, ka ir izpildīts kāds no šiem nosacījumiem:

1. etanolu, izopropanolu un nātrija hipohlorītu nevar viegli atdalīt no produkta vai izmantot citiem mērķiem (kontrolējamās ķīmiskās vielas nav atdalāmas / izmantojamas citiem mērķiem)⁵¹, vai

⁴⁷ Etanols ir aktīvā viela, ko izmanto daudzos dezinfekcijas līdzekļos (1. produkta veids saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 528/2012 (2012. gada 22. maijs) par biocīdu piedāvāšanu tirgū un lietošanu). Izopropanols nesen tika izmantots kā alternatīva etanolam etanola trūkuma dēļ. Nātrija hipohlorītu izmanto mazgāšanas līdzekļos kā biocīdu, un tas parasti sastopams šķidrajos balinātājos. Etanols, izopropanols un nātrija hipohlorīts ir iekļauti A1.004 pozīcijā regulas IX pielikumā, un to pārdošanai, piegādei, nodošanai vai eksportam saskaņā ar Sīrijas regulas 2.b panta noteikumiem ir vajadzīga atļauja. Etanolu izmanto, lai iegūtu dialkilalkilfosfonātu un bezūdens etanolu, kurus var izmantot kā šķīdinātājus ķīmiskajās reakcijās ar mērķi iegūt ķīmisko ieroču (arī zarīna) prekursorus. Nātrija hipohlorīta šķīdumus var izmantot hlora gāzes ekstrahēšanai.

⁴⁸ Ierobežojums attiecas uz maisījumiem ar 90 % vai lielāku koncentrāciju (etanolam, nātrija hipohlorītam) vai 95 % vai lielāku koncentrāciju (izopropanolam).

⁴⁹ Saskaņā ar regulas 2.b panta 2. punktu VKI nepiešķir atļauju, ja tai ir pamatots iemesls pieņemt, ka vielas, par kuru pārdošanas, piegādes, nodošanas vai eksporta atļaušanu tā lemj, tiek vai varētu tikt izmantotas iekšējām represijām vai tādu produktu ražošanai un apkopei, kurus varētu izmantot iekšējām represijām.

⁵⁰ Parasti dezinfekcijas un mazgāšanas līdzekļos etanola un izopropanola koncentrācija ir 75 %. Balinātājos nātrija hipohlorīta koncentrācija ir mazāka par 10 %, un to kopējā koncentrācija ir aptuveni 5 %.

⁵¹ Skatīt regulas IX pielikuma vispārīgo piezīmi, kura grozīta ar 3. pantu Padomes Regulā (ES) Nr. 509/2012 (2012. gada 15. jūnijs), ar ko groza Regulu (ES) Nr. 36/2012 (OV L 156, 16.6.2012., 10. lpp.).

2. attiecībā uz etanolu un nātrija hipohlorītu – galaprodukti ir patēriņa preces, kuras mazumtirdzniecībai iesaiņotas personiskam lietojumam vai iesaiņotas individuālam lietojumam⁵².

Humānās palīdzības sniedzējiem būtu jāpieprasa ražotājam preču tehniskās specifikācijas un, ja iespējams, jāsaņem deklarācija, kas apliecina, ka uz precī neattiecas attiecīgie ierobežojumi, kas paredzēti Sīrijas regulā⁵³. Šaubu gadījumā humānās palīdzības sniedzējiem būtu jāsaņemas ar VKI.

Attiecībā uz gadījumu, kad humānās palīdzības sniegšanas ķēdē ir iesaistīta sarakstā iekļauta persona, skatīt 2. jautājumu.

9. Vai saskaņā ar Sīrijas regulu ir atļauts nodrošināt testēšanas komplektu Covid-19 noteikšanai (*qRT-PCR* komplektu)?

Jā. ES ierobežojošie pasākumi, kas izklāstīti Sīrijas regulā, neaizliedz pārdot, piegādāt, nodot vai eksportēt, finansēt vai izmantot tādus testēšanas komplektus Covid-19 noteikšanai kā kvantitatīvu reāllaika PQR testēšanas komplektu (*qRT-PCR* komplektu). Uz reaģentiem, ko parasti izmanto *qRT-PCR* testēšanas komplektos, neattiecas nekādi tirdzniecības ierobežojumi saskaņā ar Sīrijas regulu. Ja humānās palīdzības sniedzējam ir pamats uzskatīt, ka kopā ar *qRT-PCR* komplektu piegādātie reaģenti nav tie paši, kurus izmanto parasti, tam būtu jālūdz ražotājam apstiprinājums, ka uz šiem reaģentiem neattiecas Sīrijas regulā paredzētie eksporta ierobežojumi. Ja nepieciešami papildu norādījumi, jāsaņemas ar VKI.

Attiecībā uz gadījumu, kad testēšanas komplekta Covid-19 noteikšanai (*qRT-PCR* komplekta) nodrošināšanā, kas ir daļa no humānās palīdzības, ir iesaistīta sarakstā iekļauta persona, skatīt 2. jautājumu.

10. Vai saskaņā ar Sīrijas regulu ir atļauts nodrošināt Covid-19 pandēmijas apkarošanai nepieciešamos individuālās aizsardzības līdzekļus?

Jā. Sīrijas regula principā neaizliedz pārdot, piegādāt, nodot vai eksportēt, finansēt un izmantot individuālos aizsardzības līdzekļus (IAL), kas vajadzīgi Covid-19 pandēmijas apkarošanai.

Dažas konkrētas preces, kuras Covid-19 pandēmijas apkarošanas kontekstā tiek izmantotas kā IAL, piemēram, maskas, cimds un aizsargapavus, iespējams pielāgot izmantošanai kara situācijās aizsardzībai pret bioloģiskiem aģentiem. Lai šos IAL varētu pārdot, piegādāt, nodot vai eksportēt, finansēt vai izmantot, vispirms jāsaņem VKI izsniegta atļauja⁵⁴.

⁵² Skatīt Sīrijas regulas IX pielikumu, kas grozīts ar 1. panta 11. punkta a) apakšpunktu Padomes Regulā (ES) Nr. 697/2013 (2013. gada 22. jūlijs) (OV L 198, 23.7.2013., 28. lpp.). Saskaņā ar minēto pantu šis nosacījums neattiecas uz patēriņa precēm, kuras satur izopropanolu.

⁵³ Jo īpaši Sīrijas regulas IX pielikuma A1.004. pozīcija.

⁵⁴ Jo īpaši skatīt I.B.1A004. pozīciju Sīrijas regulas IA pielikuma 1. daļas A tabulā. Minētā pozīcija cita starpā attiecas uz aizsargtērpiem, cimdiem un apaviem, kas speciāli izgatavoti vai pielāgoti aizsardzībai pret bioloģiskajiem aģentiem, kuri pārveidoti militārām vajadzībām.

Humānās palīdzības sniedzējiem būtu jānodrošina, ka IAL, ko paredzēts pārdot, piegādāt, nodot vai eksportēt, finansēt vai izmantot cīņā pret pandēmiju, nav pielāgots izmantošanai kara apstākļos. Neskaidrību gadījumā humānās palīdzības sniedzējiem būtu jālūdz ražotājam nepieciešamais skaidrojums. Ja atļauja tomēr ir vajadzīga, jo IAL ir pielāgots ne tikai izmantošanai civiliem mērķiem, bet arī izmantošanai kara apstākļos, humānās palīdzības sniedzējam, kas nodarbojas ar eksportu, būtu jāpierāda VKI, ka precei ir humāns mērķis⁵⁵.

Attiecībā uz gadījumu, kad humānās palīdzības sniegšanas ķēdē ir iesaistīta sarakstā iekļauta persona, skatīt 2. jautājumu.

III. CITI IEROBEŽOJUMI

11. Vai ES bankas var atvērt jaunu bankas kontu Sīrijas kredītiestādē vai finanšu iestādē ar mērķi atbalstīt humāno palīdzību Covid-19 pandēmijas apkarošanai?

Jā, bet iepriekš jāsaņem atļauja atkāpties no noteikumiem.

Sīrijas regulas 25.a pantā ir paredzēts, ka bankas var lūgt VKI piešķirt atļauju atvērt bankas kontu Sīrijas kredītiestādē vai finanšu iestādē ar mērķi sniegt atbalstu Sīrijas civiliedzīvotājiem, ja ir ievēroti konkrēti nosacījumi. Skatīt arī BUJ par Sīriju 23. un 24. jautājumu.

12. Vai ES pilsoņi var ceļot uz Sīriju ar mērķi sniegt medicīnisko palīdzību, lai apkarotu Covid-19 pandēmiju?

Jā. Principā Sīrijas regulā nav noteikumu, kas aizliegtu ceļot uz Sīriju vai sniegt medicīnisko palīdzību šajā valstī.

Attiecībā uz gadījumu, kad humānās palīdzības sniegšanas ķēdē ir iesaistīta sarakstā iekļauta persona, skatīt 2. jautājumu.

13. Vai humānās palīdzības sniedzēji var iegādāties degvielu Sīrijā, lai uz Sīriju vai tās iekšienē transportētu medicīnas iekārtas Covid-19 pandēmijas apkarošanai?

Jā, saskaņā ar Sīrijas regulas 6.a pantu.

Humānās palīdzības sniedzējiem, kuri saņem publisku finansējumu no ES vai dalībvalsts ar mērķi sniegt humāno palīdzību Sīrijā, saskaņā ar 6.a panta 1. punktu, lai iegādātos degvielu, kas vajadzīga šādas palīdzības sniegšanai, nav vajadzīga VKI izsniegta atļauja. Šajā gadījumā, ja maksājumu par degvielu saņem sarakstā iekļauta persona, tā veikšanai saskaņā ar minētās regulas 16.a panta 1. punktu atļauja nav vajadzīga.

Humānās palīdzības sniedzējiem, kuri nesaņem finansējumu no ES vai kādas dalībvalsts ar mērķi sniegt humāno palīdzību Sīrijā, saskaņā ar regulas 16.a panta 2. punktu, lai iegādātos degvielu, vispirms jāsaņem VKI izsniegta atļauja. Šajā gadījumā, ja maksājumu par degvielu saņem sarakstā iekļauta persona, saskaņā ar regulas 16.a panta 2. punktu ir vajadzīga atļauja (skatīt arī BUJ par Sīriju 18. jautājumu). Pēdējā minētajā gadījumā humānās palīdzības sniedzējiem, sazinoties ar VKI, būtu jāprecizē, vai tiem

⁵⁵ Sīrijas regulas 2.a panta 2. punkts.

degviela būs jāiegādājas vairākas reizes (piemēram, iegādājoties nelielus daudzumus degvielas uzpildes stacijās) vai arī tie plāno vienreizēju pirkumu (piemēram, kravas automobiļa bākas uzpildīšana pirms izbraukšanas no Sīrijas). Lai gan vispārēji atbrīvojumi nav atļauti, saskaņā ar Sīrijas regulas 6.a panta 2. punktu VKI var piešķirt vispārējas atkāpes identiskām atkārtotām darbībām.

Skatīt arī 18. jautājumu par kopīgiem pieteikumiem un 19. jautājumu par vispārējām atkāpēm.

Skatīt arī BUJ par Sīriju 16.–18. jautājumu.

14. Ja ar Covid-19 pandēmijas apkarošanu saistītam medicīnas materiālu importam Sīrijā tiek piemēroti nodokļi un importa nodevas, vai humānās palīdzības sniedzēji var tos maksāt Sīrijas valdībai?

Jā, ja tā ir vienīgā iespēja, kā sniegt humāno palīdzību civiliedzīvotājiem Sīrijā saistībā ar Covid-19 pandēmiju.

Ja maksājums ir veicams sarakstā iekļautai personai vai ja šāda persona no tā gūs netiešu labumu, kas šajā gadījumā ir ļoti iespējams, var būt vajadzīga VKI piešķirta atļauja atkāpties no noteikumiem. Skatīt arī 2. jautājumu.

15. Vai humānās palīdzības sniedzēji var evakuēt Covid-19 pandēmijas skartos cilvēkus uz citām vietām Sīrijā vai ārpus tās?

Jā.

Ja šādas darbības veikšanai ir, piemēram, jāiegādājas degviela vai jādara pieejami līdzekļi sarakstā iekļautai personai⁵⁶, iespējams, nepieciešama atļauja atkāpties no noteikumiem. Skatīt 13. jautājumu.

Jāņem vērā, ka saskaņā ar Sīrijas regulas 7.a panta 5. punkta b) apakšpunktu nolūkā evakuēt pandēmijas skartos iedzīvotājus ir iespējams iegādāties reaktīvo dzinēju degvielu, kas paredzēta sarakstā iekļautajiem Sīrijas aviopārvadātājiem.

16. Vai humānās palīdzības sniedzēji var finansēt pagaidu slimnīcu būvniecību, sanitārās apgādes pasākumus vai pagaidu infrastruktūru izveidi vai piedalīties šajās darbībās, kuru mērķis ir Covid-19 pandēmijas apkarošana?

Jā. Skatīt arī 1. jautājumu.

Attiecībā uz gadījumu, kad būvniecībā ir iesaistīta un/vai no tās saimniecisku labumu gūst sarakstā iekļauta persona, skatīt 2. jautājumu. Piemērs varētu būt gadījums, kad sarakstā iekļautā persona par piekļuvi pagaidu infrastruktūrai iekasē maksu vai patur īpašumtiesības uz to pēc Covid-19 pandēmijas izraisītās krīzes beigām.

17. Vai humānās palīdzības sniedzēji var sniegt humāno palīdzību, ja tas iespējams vienīgi ar sarakstā iekļauto personu starpniecību?

⁵⁶ Kā piemēru skatīt 50. pozīciju (*Syrian Arab Airlines*) regulas II pielikuma B daļā.

Humānās palīdzības sniedzējiem būtu jāizmanto Sīrijas regulā paredzētie izņēmumi. Tomēr saskaņā ar starptautiskajām humanitārajām tiesībām ES ierobežojošie pasākumi nebūtu jāliedz sniegt humāno palīdzību, ja nav citas iespējas tās sniegšanai. Ņemot vērā, ka Sīrijai piemērotajās sankcijās humānās palīdzības pasākumiem paredzētas plašas atkāpes, un stingri ievērojot šīs pamatnostādnes, tā, visticamāk, arī nebūs.

IV. PROCESUĀLI JAUTĀJUMI

18. Vai ir pieņemami kopīgi pieteikumi, piemēram, viens pieteikums, ko iesniedz vairāki humānās palīdzības sniedzēji, vai viens pieteikums, ko vienlaikus iesniedz vairākām VKI?

Ja tāda humānās palīdzības projekta īstenošanai, kura mērķis ir apkarot Covid-19 pandēmiju, ir nepieciešami vairāki pieteikumi atļaujas atkāpties no noteikumiem saņemšanai, kas **iesniedzami vienai vai vairākām VKI**, efektivitātes labad būtu jābūt iespējai iesniegt vienu pieteikumu visām attiecīgajām VKI.

Līdzīgi, ja saistībā ar vienu humānās palīdzības projektu **vairākiem humānās palīdzības sniedzējiem ir jāiesniedz pieteikums** atļaujas atkāpties no noteikumiem saņemšanai, vajadzētu būt iespējai iesniegt kopīgu pieteikumu. Humānās palīdzības projektā iesaistītajiem līdzekļu devējiem, bankām, starptautiskām organizācijām un NVO būtu jāsadarbojas, lai apmainītos ar informāciju nolūkā savākt pierādījumus, kas VKI nepieciešami atļaujas piešķiršanai.

Pašreizējos ārkārtas apstākļos VKI tiek aicinātas izveidot kontaktpunktu attiecībā uz atkāpēm humānās palīdzības sniegšanai saistībā ar cīņu pret Covid-19 pandēmiju. Ņemot vērā situācijas steidzamību, VKI būtu savstarpēji jāsadarbojas, lai nodrošinātu, ka tās uz šādiem pieprasījumiem atbild savlaicīgi un konsekventi. Komisija ir gatava atbalstīt VKI to centienos.

19. Vai VKI var piešķirt vispārējas atļaujas vai arī humānās palīdzības sniedzējiem par katru darbību jāiesniedz atsevišķs pieteikums atļauja saņemšanai?

Atkāpes no ES sankcijām VKI var piešķirt tikai noteiktu iemeslu dēļ, kuri VKI ir jāpārbauda katrā konkrētajā gadījumā.

Sīrijas regulā ir skaidri noteikts, ka VKI (*“saskaņā ar vispārīgajiem un īpašajiem noteikumiem, ko tā[s] uzskata par piemērotiem”*) var piešķirt vispārējas atļaujas divos gadījumos: lai konkrētus līdzekļus vai resursus darītu pieejamus sarakstā iekļautajām personām saistībā ar humānās palīdzības pasākumiem saskaņā ar 16.a panta 2. punktu un iegādātos naftas produktus Sīrijā vienas un tās pašas darbības veikšanai saskaņā ar 6.a panta 2. punktu.

Attiecīgajām VKI ir jāizlemj, vai identisku atkārtotu darbību/darījumu gadījumā, kuru nosacījumi ir iepriekš zināmi, tās vēlas piešķirt vienotu atļauju, kas attiecas uz visām darbībām/darījumiem, vai arī katram no tiem piešķirt atsevišķu atļauju. Komisija mudina VKI apsvērt, vai pašreizējos ārkārtas apstākļos vienota atļauja varētu atvieglot humānās palīdzības sniegšanu Covid-19 pandēmijas skartajām personām. Izsniedzot atļauju, VKI var nolemt piemērot nosacījumus, lai nodrošinātu, ka izņēmumi neapdraud vai neapiet sankciju mērķus.

20. Kā humānās palīdzības sniedzēji var nodrošināt, ka palīdzot apkarot Covid-19 pandēmiju, tie nedara pieejamus līdzekļus vai saimnieciskos resursus sarakstā iekļautajām personām, vienībām vai struktūrām?

Sīrijas regulas II un IIa pielikumā ir to personu, vienību un struktūru saraksti, uz kurām attiecas ES ierobežojošie pasākumi. Minētie saraksti ir atspoguļoti arī ES sankciju kartē⁵⁷ un finansiālo sankciju datubāzē⁵⁸, kuras abas humānās palīdzības sniedzējiem ir brīvi pieejamas. Šie saraksti tiek regulāri atjaunināti.

Humānās palīdzības sniedzējiem vajadzētu jau būt ieviestām procedūrām, kas vajadzīgas, lai veiktu nepieciešamās pārbaudes un pārliecinātos, ka uz humānās palīdzības piegādē iesaistītajiem partneriem neattiecas ES ierobežojošie pasākumi. Saistībā ar palīdzības sniegšanu Covid-19 izplatības apkarošanai Sīrijā īpaša uzmanība būtu jāpievērš tām sarakstā iekļautajām personām, vienībām un struktūrām, kas saistītas ar veselības aprūpes nozari, gan valsts gan privāto, kā arī ar loģistikas nozari. Humānās palīdzības sniedzējiem būtu arī jānodrošina, ka sarakstā iekļautās personas nenovirza līdzekļus un saimnieciskos resursus, tai skaitā medicīnisko aprīkojumu. Tas nozīmē, ka jāveic vajadzīgie piesardzības pasākumi un pārbaudes, lai nodrošinātu, ka šīs personas (piemēram, sarakstā iekļauti Sīrijas bruņoto spēku locekļi) nepiesavinās līdzekļus un saimnieciskos resursus.

Humānās palīdzības sniedzējiem, jo īpaši tiem, kas ir visciešāk saistīti ar ārējiem partneriem un apakšuzņēmējiem, būtu jāsavāc pēc iespējas vairāk informācijas un jāinformē savi partneri (vēlams uz līguma pamata), ka līdzekļus vai saimnieciskos resursus nedrīkst darīt pieejamus sarakstā iekļautajām personām vai to labā. Šis aizliegums attiecas arī uz *Hawala* izmantošanu un citiem neoficiāliem naudas pārvedumu veidiem.

Saskaņā ar Sīrijas regulas 28. pantu ES ierobežojošo pasākumu pārkāpumi nerada nekādu atbildību, ja pārkāpējs nezināja un tam nebija vērā ņemamu iemeslu uzskatīt, ka tā rīcība būtu pretrunā attiecīgajiem aizliegumiem. Tāpēc ES ierobežojošajiem pasākumiem nevajadzētu radīt pārmērīgu pakļaušanos noteikumiem. Jo īpaši tie nebūtu jāinterpretē kā prasība humānās palīdzības sniedzējiem veikt neizpildāmus centienus, lai savāktu pierādījumus vai pierādītu negatīvu faktu.

Ja ar humāno palīdzību saistītā darījumā ir iesaistīta sarakstā iekļauta persona, tas automātiski nenozīmē, ka darījums ir jāpārtrauc. Sīrijas regulā ir ietverti vairāki svarīgi izņēmumi, saskaņā ar kuriem šādi darījumi ir atļauti (dažos gadījumos vispirms jāsaņem VKI apstiprinājums). Skatīt arī I iedaļu un jo īpaši 2., 4. un 5. jautājumu, kā arī 25. jautājumu.

Šaubu gadījumā humānās palīdzības sniedzējiem būtu jāsažinās ar attiecīgo VKI, lai noskaidrotu, vai viņu procedūras atbilst Sīrijai piemēroto sankciju pretapiešanas klauzulai. Šajā sakarā VKI būtu savlaicīgi jāsniedz skaidri norādījumi humānās palīdzības sniedzējiem.

⁵⁷ <https://www.sanctionsmap.eu/>.

⁵⁸ <https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>.

21. Kā humānās palīdzības sniedzēji var pieprasīt atļauju atkāpties no noteikumiem, lai veiktu darbības/darījumus, uz kuriem attiecas ierobežojumi, ja to mērķis ir sniegt palīdzību Covid-19 pandēmijas skartajiem cilvēkiem?

Atļauju atkāpties no noteikumiem var pieprasīt ikviens humānās palīdzības sniegšanā iesaistīts humānās palīdzības sniedzējs. Parasti vajadzīgo informāciju visvieglāk var iegūt īstenošanas partneri. Visiem pārējiem dalībniekiem, ieskaitot līdzekļu devējus un bankas, būtu jāsadarbojas ar pieteikuma iesniedzēju nolūkā atvieglot informācijas vākšanu un savāktās informācijas izplatīšanu.

Humānās palīdzības sniedzējiem ir jāsažinās ar Sīrijas regulas III pielikumā uzskaitītu VKI, ar kuru tiem ir visciešākā saikne. Lai noskaidrotu, kādi dokumenti vajadzīgi attiecīgās atļaujas atkāpties no noteikumiem saņemšanai, tiem būtu jāsažinās ar VKI un jālūdz norādījumi.

Skatīt arī 18. jautājumu par kopīgiem pieteikumiem.

22. Kā humānās palīdzības sniedzēji paātrinātā kārtā var saņemt atļauju atkāpties no noteikumiem, ja tas vajadzīgs situācijas uz vietas dēļ?

Humānās palīdzības sniedzējiem, kam steidzami vajadzīga atļauja atkāpties no noteikumiem, pieteikumā būtu skaidri jānorāda uz steidzamību un jāizskaidro tās iemesli. Jo pilnīgāks pieteikums, jo vieglāk un ātrāk VKI to varēs apstrādāt. Lai atvieglotu pieteikuma izskatīšanu VKI, iesniegumam var pievienot arī līdzekļu devēju apliecinājumus, citu iestāžu apstiprinājuma vēstules un tamlīdzīgus dokumentus. Humānās palīdzības sniedzējiem attiecīgā atļauja atkāpties noteikumiem jāsaņem pirms humānās palīdzības projekta Covid-19 pandēmijas apkarošanai uzsākšanas.

Lai paātrinātu procesu, humānās palīdzības sniedzējiem jau pirms pieteikuma iesniegšanas būtu jāsadarbojas ar VKI un jālūdz tai norādījumi.

Svarīgs nosacījums, lai nodrošinātu, ka humānās palīdzības sniedzēji ES var īstenot savu darbību, ir ES mērogā saskaņoti norādījumi. Komisija ir gatava atbalstīt VKI centienus un izveidot vienotu platformu, kurā publicēt VKI izdotos norādījumus.

23. Vai humānās palīdzības sniedzējiem, sniedzot palīdzību nolūkā apkarot Covid-19 pandēmiju Sīrijā, ir jāievēro ES sankcijas par starptautisko terorismu un ķīmiskajiem ieročiem?

Jā.

ES sankcijas par starptautisko terorismu un ķīmiskajiem ieročiem ir vērstas pret konkrētām personām, kuras var darboties arī Sīrijā. Ja šīs personas iesaistās darījumā, uz to attiecas konkrēti ES sankcijās par starptautisko terorismu un ķīmiskajiem ieročiem paredzētie ierobežojumi. Šādā gadījumā jāvērsas attiecīgajā VKI, lai saņemtu konkrētus papildu norādījumus.

24. Kāda ir atšķirība starp atbrīvojumiem un atkāpēm (kopā definēti kā “izņēmumi”)?

Atbrīvojumi nozīmē, ka ierobežojumu nepiemēro darbībām, kuru mērķis ir sniegt humāno palīdzību. Humānās palīdzības sniedzēji attiecīgo darbību var veikt uzreiz. Tomēr tiem būtu jāspēj pierādīt, ka darbība tikusi veikta ar konkrētu humānu mērķi.

Atkāpes nozīmē, ka darbību, kuras mērķis ir sniegt humāno palīdzību, bet uz kuru attiecas ierobežojumi (aizliegta darbību), var veikt tikai pēc tam, kad VKI to ir atļāvis⁵⁹.

25. Vai humānās palīdzības sniedzējiem būtu jāpārbauda humānās palīdzības galasaņēmēji?

Nē. Saskaņā ar starptautiskajām humanitārajām tiesībām, Līguma par Eiropas Savienības darbību 214. panta 2. punktu un humānās palīdzības principiem – cilvēcību, objektivitāti, neatkarību un neitralitāti – humānā palīdzība ir jāsniedz bez diskriminācijas. Nosakot, kurai personai nepieciešama palīdzība, humānās palīdzības sniedzējiem jāvadās pēc šiem principiem. Pēc šādas noteikšanas veikšanas galasaņēmēji nav jāpārbauda.

⁵⁹ Atbrīvojumi parasti ir formulēti šādi: “... panta ... punktu (... panta ... punktā paredzētos aizliegumus) nepiemēro...”. Atkāpes parasti ir formulētas šādi: “Atkāpjoties no ... panta ... punkta (no ... panta ... punktā paredzētā aizlieguma), kompetentās iestādes var piešķirt atļauju saskaņā ar nosacījumiem, ko tās uzskata par piemērotiem...”.

VENECUĒLA

ATSAUCES UZ TIESĪBU AKTIEM UN NORĀDĪJUMI

- Padomes Regula (ES) 2017/2063 (2017. gada 13. novembris) par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar situāciju Venecuēlā⁶⁰ (“Venecuēlas regula”).

Reaģējot uz demokrātijas, tiesiskuma un cilvēktiesību pastāvīgo pasliktināšanos Venecuēlā, tika piemērotas Padomes Regulā (ES) 2017/2063 noteiktās ES sankcijas pret Venecuēlu. ES ierobežojošo pasākumu mērķis ir veicināt ticamu un jēgpilnu procesu, kas var novest pie miermīlīga sarunu ceļā panākta risinājuma. Tos var atcelt atkarībā no situācijas attīstības valstī, jo īpaši ja tiek rīkotas ticamas un jēgpilnas sarunas, kas noved pie iekļaujošiem, taisnīgiem un ticamiem likumdošanas un vēlēšanu apstākļiem, ja tiek izrādīta cieņa pret demokrātiskām iestādēm atbrīvoti visi politieslodzītie.

Venecuēlas regulā noteiktās sankcijas cita starpā ietver embargo aprīkojumam, ko var izmantot iekšējām represijām, līdzekļu iesaldēšanu, aizliegumu jebkādiem līdzekļiem vai aktīvus tieši vai netieši darīt pieejamus tiem, kas ir atbildīgi par smagiem cilvēktiesību pārkāpumiem un demokrātijas un tiesiskuma graušanu Venecuēlā, kā arī ar tiem saistītām personām, vai to interesēs. Ņemot vērā joprojām pastāvošo smago situāciju Venecuēlā, pašlaik saskaņā ar Venecuēlas regulu sarakstā ir iekļautas 36 personas⁶¹.

Ar Venecuēlas regulu noteiktās sankcijas neattiecas uz zālēm, medicīnisko aprīkojumu un medicīnisko palīdzību, ko sniedz iedzīvotājiem kopumā. Uz medicīnisko aprīkojumu kā tādu, tostarp skābekli, respiratoriem, individuālās aizsardzības līdzekļiem (IAL) un plaušu ventilatoriem, kā arī uz zālēm un citām medicīnas precēm, kas vajadzīgas Covid-19 pandēmijas apkarošanai, neattiecas tiešie ierobežojumi attiecībā uz eksportu, piegādēm, finansēšanu vai izmantošanu Venecuēlā (sk. II iedaļu). Turklāt, Venecuēlas regulā noteiktie ierobežojošie pasākumi ir koncentrēti, tiem ir skaidri mērķi, un tie ir vērsti uz konkrētām personām, kuras galvenokārt ir saistītas ar bruņotajiem spēkiem, drošības dienestiem, valdību vai tiesu sistēmu. Tāpēc ir ļoti maz ticams, ka ES ierobežojošie pasākumi varētu traucēt sniegt humāno palīdzību, lai apkarotu Covid-19 pandēmiju Venecuēlā.

Tomēr īpašos un ļoti ierobežotos gadījumos humānās palīdzības sniedzējiem vajadzīgo preču eksportu, piegādi vai finansēšanu var netieši ietekmēt noteiktu personu, vienību un struktūru, kam piemēro ES sankcijas (“sarakstā iekļautās personas”) un kas var būt iesaistītas attiecīgajos darījumos, līdzekļu vai saimniecisko resursu iesaldēšana.

Parasti ES sankcijas pret Venecuēlu neļauj darīt pieejamus līdzekļus un saimnieciskos resursus sarakstā iekļautajām personām, lai gan pastāv vairākas atkāpes (sk. I iedaļu). Saskaņā ar starptautiskajām humanitārajām tiesībām ES sankcijām nebūtu jāliedz sniegt humāno palīdzību, ja nav citas iespējas tās sniegšanai. Tomēr ir maz ticams, ka šis princips tiks piemērots šajā gadījumā, ņemot vērā ierobežojošo pasākumu mērķtiecīgo raksturu Venecuēlas regulā, kā arī sarakstā iekļauto personu veidu un ierobežoto skaitu.

⁶⁰ OV L 295, 14.11.2017., 21.-37. lpp.

⁶¹ Skatīt Venecuēlas regulas IV un V pielikumu.

Palīgdarbības, kas vajadzīgas, lai atbalstītu medicīnisko ierīču nodrošināšanu (piemēram, medicīnisko ierīču transportēšana, valūtas maiņa un uzglabāšana), arī ir atļautas. Lai gan iespēja, ka uz minētajām darbībām attiecas īpaši ierobežojumi, ir maza, humānās palīdzības sniedzējiem pirms to veikšanas būtu par to rūpīgi jāpārlicinās, izmantojot šos norādījumus un vajadzības gadījumā jāvēršas pēc palīdzības attiecīgajā VKI.

I. AIZLIEGUMS DARĪT PIEEJAMUS LĪDZEKĻUS UN SAIMNIECISKOS RESURSUS SARAKSTĀ IEKĻAUTAJĀM PERSONĀM⁶²

1. Vai humānās palīdzības sniedzējiem ir atļauts sadarboties ar sarakstā iekļautajām personām, ja tas vajadzīgs, lai sniegtu humāno palīdzību civiliedzīvotājiem Venecuēlā Covid-19 pandēmijas apkarošanas kontekstā?

Jā. Humānās palīdzības sniedzēji var sadarboties ar sarakstā iekļautajām personām, ja tas ir nepieciešams, lai organizētu humānās palīdzības sniegšanu drošā un efektīvā veidā.

Tāpēc, ja ar humāno palīdzību saistītā darījumā ir iesaistīta sarakstā iekļauta persona, tas automātiski nenozīmē, ka darījums ir jāpārtrauc. Ciktāl sarakstā iekļautajai personai netiek darīti pieejami līdzekļi vai saimnieciskie resursi, Venecuēlas regula neaizliedz sadarboties ar šādu personu.

2. Kā humānās palīdzības sniedzēji var nodrošināt, ka palīdzot apkarot Covid-19 pandēmiju, tie nedara pieejamus līdzekļus vai saimnieciskos resursus sarakstā iekļautajām personām, vienībām vai struktūrām?

Humānās palīdzības sniedzējiem vajadzētu būt ieviestām procedūrām, kas vajadzīgas, lai veiktu nepieciešamās pārbaudes un pārlicinātos, ka uz humānās palīdzības piegādē iesaistītajiem partneriem neattiecas ES sankcijas. Saistībā ar palīdzības sniegšanu cīņā pret Covid-19 izplatību Venecuēlā īpaša uzmanība būtu jāpievērš sarakstā iekļautām personām kritiskās pozīcijās, kas saistītas ar bruņotajiem spēkiem (Bolivāra nacionālo gvardi un Bolivāra nacionālo armiju), kā arī Venecuēlas valdības locekļiem, kuri darbojas ekonomikas vai rūpniecības nozarē un kuri var būt iesaistīti humānās palīdzības operācijās. Humānās palīdzības sniedzējiem būtu arī jānodrošina, ka sarakstā iekļautās personas nenovirza līdzekļus un saimnieciskos resursus, tostarp medicīnisko aprīkojumu. Tas nozīmē, ka jāveic vajadzīgie piesardzības pasākumi un pārbaudes, lai nodrošinātu, ka šīs personas nekonfiscē līdzekļus un saimnieciskos resursus un ka nodrošinātos medicīniskos materiālus izmanto paredzētajiem humānajiem mērķiem.

Humānās palīdzības sniedzējiem, jo īpaši tiem, kas ir visciešāk saistīti ar ārējiem partneriem un apakšuzņēmējiem, būtu jāsavāc pēc iespējas vairāk informācijas un jāinformē savi partneri (vēlams uz līguma pamata), ka līdzekļus vai saimnieciskos resursus nedrīkst darīt pieejamus sarakstā iekļautajām personām vai to labā.

Saskaņā ar Venecuēlas regulas 13. panta 2. punktu humānās palīdzības sniedzēju darbības, ar kurām tiek pārkāpti šajā regulā paredzētie ierobežojošie pasākumi, nerada

⁶² Venecuēlas regulas IV un V pielikumā ir ietverti to personu, vienību un struktūru saraksti, kam piemēro ES sankcijas. Minētie saraksti ir atspoguļoti ES sankciju kartē (<https://www.sanctionsmap.eu>) un finansiālo sankciju datubāzē (<https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>) — tās abas humānās palīdzības sniedzējiem ir brīvi pieejamas. Šie saraksti tiek regulāri atjaunināti. ES tiesību aktu oficiālais avots ir ES *Oficiālais Vēstnesis*, kas pretrunu gadījumā prevalē.

nekādu atbildību, ja šīs personas nezināja un tām nebija vērā ņemamu iemeslu uzskatīt, ka to rīcība būtu pretrunā attiecīgajiem aizliegumiem. Tāpēc ES sankcijām nebūtu jārada pārmērīga pakļaušanās noteikumiem. Jo īpaši tie nebūtu jāinterpretē kā prasība humānās palīdzības sniedzējiem veikt neizpildāmus centienus, lai savāktu pierādījumus vai pierādītu negatīvu faktu.

Humānās palīdzības sniedzējiem humānā palīdzība ir jānovirza ar tādu darbību un personu palīdzību, uz kurām neattiecas ierobežojumi saskaņā ar Venecuēlas regulu. Saskaņā ar starptautiskajām humanitārajām tiesībām ES sankcijām nebūtu jāliedz sniegt humāno palīdzību, ja nav citas iespējas tās sniegšanai (skatīt arī 12. jautājumu). Tomēr šajā gadījumā ir maz ticams, ka tā būs, ņemot vērā mērķtiecīgo iekļaušanu sarakstā saskaņā ar Venecuēlas regulu.

Šaubu gadījumā humānās palīdzības sniedzējiem būtu jāsaņemas ar attiecīgo VKI, lai noskaidrotu, vai viņu procedūras atbilst Venecuēlas regulā ietvertajai pretapiešanas klauzulai⁶³. Šajā saistībā VKI būtu jāsniedz skaidri un savlaicīgi norādījumi humānās palīdzības sniedzējiem.

3. Vai zāles, medicīniskais aprīkojums, dezinfekcijas un aizsardzības līdzekļi var būt “saimnieciskie resursi”?

Jā. Saskaņā ar Venecuēlas regulā sniegto definīciju “saimnieciskie resursi” ir jebkādi “materiāli vai nemateriāli, kustami vai nekustami aktīvi, kas nav līdzekļi, bet ko var izmantot, lai iegūtu līdzekļus, preces vai pakalpojumus”⁶⁴. Ja sūtījumus, kas satur zāles, medicīnisko aprīkojumu un dezinfekcijas līdzekļus, piegādā sarakstā iekļautajai personai, tā, piemēram, šīs preces var pārdot un apmaiņā iegūt līdzekļus, kā rezultātā sakarstā iekļautajai personai vai tās labā tiek darīti pieejami saimnieciskie resursi. Lai saimnieciskos resursus darītu pieejamus sarakstā iekļautajai personai vai tās labā, vispirms ir jāsaņem VKI atļauja.

Tomēr atsevišķu iepriekš minēto preču nodrošināšana sarakstā iekļautajai personai personīgai lietošanai vai aizsardzībai nenozīmētu, ka tai tiek darīti pieejami saimnieciskie resursi. Turklāt Venecuēlas regulā ir ietvertas atkāpes, saskaņā ar kurām VKI var atļaut darīt pieejamus līdzekļus vai saimnieciskos resursus, ja tie ir nepieciešami, lai apmierinātu sarakstā iekļauto personu un viņu apgādājamo ģimenes locekļu pamatvajadzības, tostarp lai norēķinātos par pārtikas produktiem, zālēm un ārstēšanu⁶⁵.

4. Vai medicīniskās palīdzības sniegšana var nozīmēt, ka sarakstā iekļautajām personām tiek “darīti pieejami saimnieciskie resursi”?

Medicīniskās palīdzības sniegšanu personām, kuras saslimušas ar Covid-19 vai par kurām ir aizdomas, ka tās ir saslimušas ar Covid-19, pašu par sevi principā neuzskata par ekonomisku vērtību vai apmaināmu pret līdzekļiem vai saimnieciskajiem resursiem. Tāpēc tā nav saimnieciskais resurss, un sarakstā iekļautas personas iesaistīšanās šādas medicīniskās palīdzības sniegšanā nav Venecuēlas regulas pārkāpums.

⁶³ Venecuēlas regulas 14. pants.

⁶⁴ Venecuēlas regulas 1. panta d) punkts.

⁶⁵ Venecuēlas regulas 9. panta 1. punkta a) apakšpunkts.

Attiecībā uz gadījumu, kad medicīniskās palīdzības sniegšanas ķēdē ir iesaistīta sarakstā iekļauta persona, skatīt 1. jautājumu. Attiecībā uz to, lai nodrošinātu, ka sarakstā iekļautajām personām netiek darīti pieejami līdzekļi vai saimnieciskie resursi, piemēram, ja šīs personas iekasē no labuma guvējiem maksu par sniegtajiem pakalpojumiem vai iegūst saimnieciskos resursus savā labā saistībā ar medicīniskās palīdzības sniegšanu, skatīt 2. jautājumu.

5. Vai humānās palīdzības sniedzēji vietējām organizācijām Venecuēlā var piešķirt līdzekļus Covid-19 pandēmijas apkarošanai?

Jā.

Attiecībā uz gadījumu, kad humānās palīdzības sniegšanas ķēdē ir iesaistīta sarakstā iekļauta persona, piemēram, ja sarakstā ir iekļautas personas vai vienības, kas ir kompetentas Venecuēlas valdībā, skatīt 1. jautājumu. Attiecībā uz to, kā nodrošināt, ka sarakstā iekļautajām personām netiek darīti pieejami nekādi līdzekļi vai saimnieciskie resursi, skatīt arī 2. jautājumu.

II. IMPORTA UN EKSPORTA IEROBEŽOJUMI⁶⁶

6. Vai saskaņā ar Venecuēlas regulu ir atļauts pārdot, piegādāt, nodot vai eksportēt preces un tehnoloģijas, ko piegādā humāniem mērķiem, lai apkarotu Covid-19 pandēmiju?

Jā. Venecuēlas regulā noteiktās ES sankcijas ir vērstas tikai uz konkrētām personām, iesaldējot to aktīvus un aizliedzot tām darīt pieejamus līdzekļus. Tās arī aizliedz pārdot, piegādāt, nodot vai eksportēt konkrētas telekomunikāciju iekārtas, tehnoloģijas un programmatūru, kā arī aprīkojumu, ko izmanto iekšējām represijām⁶⁷. Tomēr šie ierobežojumi neietekmē ar Covid-19 pandēmijas apkarošanu saistīto preču un tehnoloģiju pārdošanu, piegādi, nodošanu vai eksportu. Šajā kontekstā “preces un tehnoloģijas” cita starpā ietver plaušu ventilatorus vai ar strāvu darbināmus respiratorus medicīniskiem nolūkiem (elpošanas atbalstam) un citas medicīniskas ierīces Covid-19 apkarošanai, kā arī Covid-19 testēšanas komplektus (piemēram, kvantitatīvus reāllaika *qRT-PCR* testēšanas komplektus), zāles, dezinfekcijas līdzekļus, mazgāšanas līdzekļus vai ķīmiskās vielas.

Venecuēlas regula aizliedz uz minēto valsti eksportēt noteiktus individuālus aizsardzības līdzekļus (IAL), ko var izmantot iekšējām represijām, piemēram, bruņuvestis un aizsargķiveres. Tomēr uz aprīkojumu, kas paredzēts darba drošības prasībām, attiecas īpašs izņēmums⁶⁸. Turklāt šis aizliegums neattiecas uz aizsargtērpiem, tostarp pretšķembu vestēm un militārām aizsargķiverēm, ko humānās palīdzības sniedzējs uz

⁶⁶ Venecuēlas regulas I un II pielikumā ir ietverti to preču un tehnoloģiju saraksti, kam piemēro ES sankcijas.

⁶⁷ Detalizētu to preču sarakstu, kuras nevar pārdot, piegādāt, nodot vai eksportēt uz Venecuēlu, skatīt Venecuēlas regulas I un II pielikumā..

⁶⁸ Skatīt Venecuēlas regulas I pielikuma 5. punktu.

laiku eksportē uz Venecuēlu tikai savai personiskai lietošanai⁶⁹. Neskaidrību gadījumā humānās palīdzības sniedzējiem būtu jālūdz ražotājam nepieciešamais skaidrojums.

Attiecībā uz gadījumu, kad humānās palīdzības sniegšanas ķēdē ir iesaistīta sarakstā iekļauta persona, skatīt 1. jautājumu. Attiecībā uz to, kā nodrošināt, ka sarakstā iekļautajām personām netiek darīti pieejami nekādi līdzekļi vai saimnieciskie resursi, skatīt arī 2. jautājumu.

III. CITI JAUTĀJUMI

7. Vai ES bankas var atvērt jaunu bankas kontu Venecuēlas kredītiestādē vai finanšu iestādē ar mērķi atbalstīt humāno palīdzību Covid-19 pandēmijas apkarošanai?

Jā. Banku darbības ar Venecuēlas bankām ir atļautas ar nosacījumu, ka attiecīgā Venecuēlas finanšu iestāde nav sarakstā iekļauta vienība. Tas attiecas uz jaunu attiecību nodibināšanu ar korespondentbankām un jaunu kopuzņēmumu izveidi. Bankām ir atļauts arī atvērt birojus, filiāles un meitasuzņēmumus Venecuēlā. Pašlaik nevienai Venecuēlas finanšu iestādei nepiemēro ierobežojošus pasākumus.

8. Vai ES pilsoņi var ceļot uz Venecuēlu ar mērķi sniegt medicīnisko palīdzību, lai apkarotu Covid-19 pandēmiju?

Jā. Principā Venecuēlas regulā nav noteikumu, kas aizliegtu ceļot uz Venecuēlu vai sniegt medicīnisko palīdzību šajā valstī.

Attiecībā uz gadījumu, kad humānās palīdzības sniegšanas ķēdē ir iesaistīta sarakstā iekļauta persona, skatīt 1. jautājumu. Attiecībā uz to, kā nodrošināt, ka sarakstā iekļautajām personām netiek darīti pieejami nekādi līdzekļi vai saimnieciskie resursi, skatīt arī 2. jautājumu.

9. Vai humānās palīdzības sniedzēji Venecuēlā var iegādāties degvielu, irēt transportlīdzekļus vai izmantot privātus transporta pakalpojumus, lai uz Venecuēlu vai tās iekšienē transportētu Covid-19 pandēmijas apkarošanai paredzētu medicīnisku aprīkojumu?

Jā. Venecuēlas regula neliedz humānās palīdzības sniedzējiem iegādāties degvielu Venecuēlā.

Attiecībā uz gadījumu, kad humānās palīdzības sniegšanas ķēdē ir iesaistīta sarakstā iekļauta persona, skatīt 1. jautājumu. Attiecībā uz to, kā nodrošināt, ka sarakstā iekļautajām personām netiek darīti pieejami nekādi līdzekļi vai saimnieciskie resursi, skatīt arī 2. jautājumu.

10. Vai humānās palīdzības sniedzēji var evakuēt Covid-19 pandēmijas skartās personas uz citām vietām Venecuēlā vai ārpus tās?

Jā.

⁶⁹ Venecuēlas regulas 5. pants.

Attiecībā uz gadījumu, kad Covid-19 pandēmijas skartu personu pārvietošanas ķēdē ir iesaistīta sarakstā iekļauta persona, skatīt 1. jautājumu. Attiecībā uz to, kā nodrošināt, ka procesā, kas noved pie Covid-19 pandēmijas skartu personu pārvietošanas, sarakstā iekļautajām personām netiek darīti pieejami nekādi līdzekļi vai saimnieciskie resursi, skatīt arī 2. jautājumu.

11. Vai humānās palīdzības sniedzēji var finansēt pagaidu slimnīcu būvniecību, sanitārās apgādes pasākumus vai pagaidu infrastruktūru izveidi vai piedalīties šajās darbībās, kuru mērķis ir Covid-19 pandēmijas apkarošana?

Jā.

Attiecībā uz gadījumu, kad būvniecībā ir iesaistīta un/vai no tās saimniecisku labumu gūst sarakstā iekļauta persona, skatīt 1. jautājumu. Piemērs varētu būt gadījums, kad sarakstā iekļautā persona par piekļuvi pagaidu infrastruktūrai iekasē maksu vai patur īpašumtiesības uz to pēc Covid-19 pandēmijas izraisītās krīzes beigām.

12. Vai humānās palīdzības sniedzēji var sniegt humāno palīdzību, ja tas iespējams vienīgi ar sarakstā iekļauto personu starpniecību?

Humānās palīdzības sniedzējiem vienmēr jāmeklē risinājumi, ar kuriem netiek pārkāptas ES sankcijas. Attiecīgi humānās palīdzības sniedzējiem humānā palīdzība ir jānovirza ar tādu darbību un personu palīdzību, uz kurām neattiecas ierobežojumi saskaņā ar Venecuēlas regulu. Saskaņā ar starptautiskajām humanitārajām tiesībām ES sankcijām nebūtu jāliedz sniegt humāno palīdzību, ja nav citas iespējas tās sniegšanai. Tomēr attiecībā uz konkrēto sankciju režīmu ir maz ticams, ka tā būs, ņemot vērā ierobežojošo pasākumu mērķtiecīgo raksturu Venecuēlas regulā, kā arī sarakstā iekļauto personu veidu un ierobežoto skaitu.

13. Vai humānās palīdzības sniedzējiem būtu jāpārbauda humānās palīdzības galasaņēmēji?

Nē. Saskaņā ar starptautiskajām humanitārajām tiesībām, Līguma par Eiropas Savienības darbību 214. panta 2. punktu un humānās palīdzības principiem — cilvēctību, objektivitāti, neatkarību un neitralitāti — humānā palīdzība ir jāsniedz bez diskriminācijas. Nosakot, kurai personai nepieciešama palīdzība, humānās palīdzības sniedzējiem jāvadās pēc šiem principiem. Pēc šādas noteikšanas veikšanas galasaņēmēji nav jāpārbauda.

IV. CITI TIESĪBU AKTI

14. ASV sankcijas pret Venecuēlu aizliedz vairākas darbības, ko ES atļauj. Vai humānās palīdzības sniedzējiem, uz kuriem attiecas kādas dalībvalsts jurisdikcija, būtu jāievēro šīs ārvalstu sankcijas?

Nē. Humānās palīdzības sniedzējiem, uz kuriem attiecas kādas dalībvalsts jurisdikcija, nav jāievēro autonomie sankciju režīmi, ko noteikušas trešās valstis.

APSTIPRINĀTA KOPIJA
Generālsekretāra vārdā –

Martine DEPREZ
Direktors
Lēmumu pieņemšana un koleģialitāte
EIROPAS KOMISIJA